

Ivan KIRINČIĆ

Socijalno-geografska transformacija Općine Malinska-Dubašnica (II. dio)¹

Ivan KIRINČIĆ, prof.
Osnovna škola "Fran Krsto Frankopan", Krk
Područna škola Baška
Zvonimirova 120, Baška
i.kirinacic@yahoo.com

UDK 913(497.5 Malinska)"19"
Izvorni znanstveni članak

U radu su analizirane socijalno-geografske promjene Općine Malinska-Dubašnica u drugoj polovici 20. stoljeća. Transformacija (preobrazba) prostora posljedica je općeg razvoja (društvenog i gospodarskog napretka), tj. prijelaza iz tradicionalnog, agrarnog u moderno, industrijsko društvo. Ti se procesi u Hrvatskoj odvijaju u uvjetima polariziranog razvoja, u kojem urbano bazirana industrija potiče razvoj gradova, a zapostavlja ruralne krajeve. Ti su krajevi dijelom nazadovali, no neki pokazuju i znakove postupnog razvoja, među kojima je Općina Malinska-Dubašnica. Rezultati su pokazali prostornu neujednačenost transformacije na razini općine obilježenu intenzivnijom deagrarizacijom i urbanizacijom, prometno dostupnijih i snažnijom deruralizacijom izoliranijih naselja. Turizam je jedan od važnijih čimbenika preobrazbe u posljednje vrijeme. Svi ti procesi prouzročili su velike demografske i fizionomske promjene. Broj stanovnika u posljednjih nekoliko desetljeća bilježi stalan rast, prometna i stambena infrastruktura su modernizirane, a agrarni pejzaž je mjestimice zapušten. Trend daljnjeg razvoja općine ovisi o razvoju turizma, ali i djelatnosti izvan turizma, koje ovise i o kretanjima unutar Riječke regije, kojoj pripada i Općina Malinska-Dubašnica.

1 Tekst ovoga članka temelji se na autorovu diplomskom radu obranjenom 4. VI. 2009. na Geografskom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Ključne riječi: deagrarnizacija, deruralizacija, Općina Malinska-Dubašnica, ruralni prostor, socijalno-geografska transformacija, urbanizacija.

5. RESTRUKTURIRANJE U UVJETIMA SOCIJALNO-GEOGRAFSKE PREOBRAZBE

5.1. Promjene u dinamici i strukturi stanovništva

Demografski procesi u općini Malinska-Dubašnica rezultat su demografskih, gospodarskih, političkih, prirodnih i drugih čimbenika. Popisom utvrđeno brojčano stanje stanovništva statistički je zbroj prirodnog i prostornog (mehaničkog) kretanja stanovništva, a na temelju tih podataka (i pokazatelja dobivenih obradom podataka) mogu se izdvojiti međupopisna razdoblja sa smanjivanjem ili povećanjem broja stanovnika.

5.1.1. Kretanje broja stanovnika 1857. - 2011.

Analizirajući podatke o promjeni broja stanovnika na ovom području, vidi se da su negativne demografske promjene (depopulacija) zahvatile prostor općine već u razdoblju Prvoga svjetskog rata (Tab. 12.). Nakon sve sporijeg porasta broja u općini u XIX. stoljeću (od 1857. do 1900.), slijedi stagnacija (od 1900. do 1910.), a potom i pad broja stanovnika. U prvoj polovici XX. stoljeća najveći broj stanovnika prostor današnje općine imao je 1910. godine, i to 2134 stanovnika. Već 1921. godine bilo je 2003 stanovnika, što je pad od 6,1%. Uzroke pada broja stanovnika treba tražiti u emigracijskim procesima, koji su nastupili već i prije Prvoga svjetskog rata, a javljaju se kao posljedica opće društveno-gospodarske zaostalosti. Naravno, padu je pridonijelo i ratno stanje u zemlji, koje (čak i ako izravno ne zahvati neko područje, što je slučaj s ovom općinom) odlaže odluku roditelja o djeci.

U međupopisnom razdoblju 1921. – 1931. broj stanovnika je neznatno pao, i to za 1,1%. No pad broja ne bilježe svi dijelovi općine. Samo naselje Malinska poraslo je za 27%, a treba napomenuti da kontinuiran rast ostvaruje od početka popisivanja, od 1857. do 1931. godine. Regija *Ostala obalna naselja* također bilježi rast (Tab. 12.), a regija *Naselja u unutrašnjosti* bilježi pad.

**Tab. 12. Međupopisne promjene broja stanovnika u regijama
općine Malinska-Dubašnica od 1857. do 2011. godine**

Popisne godine		Malinska	Ostala obalna naselja	Unutrašnjost	Ukupno općina Malinska-Dubašnica
1857. - 1869.	Broj	10	21	138	169
	%	9,71	10,10	9,91	9,92
1869. - 1880.	Broj	29	- 4	102	127
	%	25,66	-1,75	6,66	6,78
1880. - 1890.	Broj	31	-24	40	93
	%	21,83	-10,67	2,45	4,65
1890. - 1900.	Broj	31	39	3	27
	%	17,92	19,40	0,18	1,29
1900. - 1910.	Broj	18	1	-5	14
	%	8,82	0,42	-0,30	0,66
1910. - 1921.	Broj	26	1	-158	-131
	%	11,71	0,41	-9,46	-6,14
1921. - 1931.	Broj	67	22	-111	- 22
	%	27,02	9,09	-7,34	-1,10
1931. - 1948.	Broj	-25	-27	-122	-174
	%	-7,94	-10,23	-8,70	-8,78
1948. - 1953.	Broj	29	-12	-69	-52
	%	10,00	-5,06	-5,39	-2,88
1953. - 1961.	Broj	7	-11	-162	-166
	%	2,19	-4,89	-13,38	-9,46
1961. - 1971.	Broj	66	-9	-144	-87
	%	20,25	-4,21	-13,73	-5,48
1971. - 1981.	Broj	308	2	-125	185
	%	78,57	0,98	-13,81	12,32
1981. - 1991.	Broj	299	42	141	482
	%	42,71	20,29	18,08	28,57
1991. - 2001.	Broj	-392	149	800	557
	%	-39,24	59,84	86,86	25,68
2001. - 2011.	Broj	368	120	-72	416
	%	60,62	30,15	-4,18	15,26

Izvor: KORENČIĆ 1979; Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 1981.; Stanovništvo po naseljima, općinama i zajednicama općina, Dokumentacija 553, Republički zavod za statistiku, Zagreb, 1982.; Popis stanovništva 1991.; Stanovništvo u zemlji i inozemstvu po naseljima, Knjiga 16, Dokumentacija 911, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 1996.; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., CD-ROM, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2003.; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2011., Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, <http://www.dzs.hr/>

Porast broja stanovnika na obali, a pad u unutrašnjosti treba gledati u kontekstu razvoja sve više organiziranog turizma u današnjoj općini, što uvjetuje da su prostori uz obalu postali atraktivniji. Godina 1921. početak je kontinuiranog pada broja stanovnika općine, koja svoj minimum doseže 1971. godine (1502 stan.).

Kontinuirano smanjivanje stanovništva od 1931. do 1971. (u tih 40 godina broj stanovnika opao je za oko 25%) može se smatrati indirektnom posljedicom stradavanja tijekom Drugoga svjetskog rata, ali i drugih za demografske prilike destruktivnih događaja s posebnim naglaskom na poslijeratno iseljavanje stanovništva iz općine u okolne gradove. Takva je dinamika sukladna tadašnjim općim prilikama u kojima se težište društveno-gospodarskog razvoja premješta u urbano-industrijska središta. To je praćeno masovnim prijelazom poljoprivrednika u nepoljoprivredne djelatnosti, uz napuštanje sela i opće zapostavljanje ruralnih vrijednosti.²

Krčki most je iz korijena promijenio društveno-gospodarske prilike na otoku te je u svakom pogledu pridonio i njegovu znatno povoljnijem gospodarskom,³ ali i demografskom razvoju 1980-ih godina. Otvaranjem – za otočne prilike – velikog broja novih radnih mjesta, nakon industrijalizacije sjevernoga Krka, otok se od emigracijskoga prostora sve više pretvara u prostor intenzivne imigracije.⁴ Osim toga, mostovnom povezanošću s kontinentalnim dijelom cestovne mreže u Hrvatskoj sjeverni (Omišalj, Njivice) i dio srednjeg dijela otoka (Malinska, Dobrinj, čak i grad Krk) snažnom dnevnom migracijom radne snage uključuju se u dnevni urbani sustav Rijeke. Sve prije opisano, kao i razvoj turizma na otoku, odrazilo se na povoljnije demografske prilike i u općini, koja u zadnjoj četvrtini XX., te u početku XXI. stoljeća bilježi stalan porast stanovništva (od 1971. do 2001. porast za čak 82%).

Pri objašnjenju promjene ukupnog broja stanovnika u međupopisnom razdoblju od 1991. do 2001. godine, uz demografske trendove, treba uzeti u obzir i razlike u načinu, tj. metodologiji po kojoj su popisi obavljeni.

2 PULJIZ 1977.

3 NOVOSEL-ŽIC 1987.

4 LAJIĆ 2006.

Tako je popis stanovništva 2001. rađen po tzv. *de facto*,⁵ a onaj iz 1991. rađen po tzv. *de iure*⁶ metodologiji. Međutim, bez obzira na razlike u popisnoj metodologiji, demografska stanja i procesi u općini mogu poslužiti kao primjer pozitivnih utjecaja imigracija te drugih procesa koji su prisutni u nekim krajevima uz obalu, npr. litoralizacije. Ipak, razlika u metodologiji može objasniti neke promjene broja stanovnika u pojedinim naseljima, a koje nisu vidljive kada se dođe na teren, npr. naglo povećanje broja stanovnika naselja Radići.

Prema popisu stanovništva 2011. u naseljima općine živjelo je 3142 stanovnika, što je gotovo udvostručenje broja u odnosu na 1857. godinu – točnije porast od 84,4%. Popisni podaci pokazuju da taj rast nije bio kontinuiran te da nije bio jednak u svim regijama općine. Naselje Malinska je u svim međupopisnim razdobljima od 1857. bilježilo rast, osim u razdoblju 1931. – 1948. (rat) te u međupopisnom razdoblju 1991. – 2001. godine. Taj noviji, veliki pad stanovništva naselja Malinske (za oko čak 40%) posljedica je promjene granice između naselja Malinska i Radići. Ta je činjenica potvrđena popisom stanovništva 2011. godine, a koji su dočekale promijenjene granice naselja, koje su Malinsku *de iure* „povećale“ na nešto manju površinu od 1991., ali na mnogo veću nego 2001. godine pa je broj stanovnika 2011. bio približan broju iz 1991. godine – 965 stanovnika. Pozitivna demografska kretanja mimoišla su, nakon poboljšanja prilika 1970-ih, regiju *Naselja u unutrašnjosti* te ona bilježi demografski rast tek od razdoblja 1981. – 1991. godine nadalje.

Među naseljima Malinska (ako se promatra zajedno s naknadno izdvojenim naseljem Radići) je naselje koje bilježi nagli rast. Stanovništvo tog naselja se u posljednjih dvadesetak godina više nego udvostručilo (1971. bila su samo 392 stanovnika), a vrlo visok rast pokazuju i naselja Bogovići, Vantačići, Sveti Anton, Milčetići, Maršići i Žgombići. Značajniji pad ne iskazuje gotovo

.....

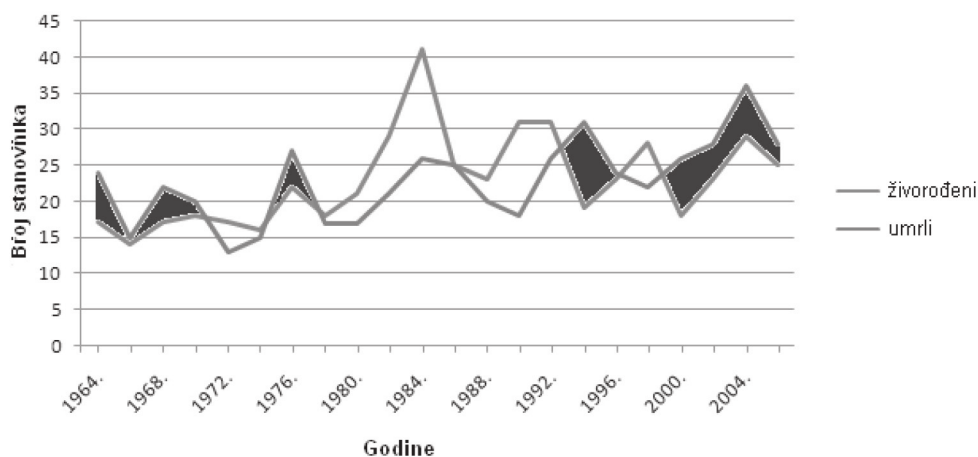
5 Prema *de facto* metodologiji popisom se obuhvaća prisutno ili stanovništvo koje stvarno stanuje u nekom naselju, županiji ili državi (“uobičajeno stanovništvo”), što znači da njime nisu obuhvaćene osobe čija je odsutnost iz popisnog mjesta dulja od godine dana. Potrebno je, međutim, naglasiti da su, u skladu s međunarodnim preporukama, u ukupno stanovništvo Republike Hrvatske uključene i osobe koje imaju tijesnu gospodarsku, prometnu i učestalu vezu s kućanstvom i obitelji u Republici Hrvatskoj (češći ili rjeđi posjeti, uzdržavanje članova obitelji, stalna komunikacija, itd.).

6 Tzv. *de iure* načelo znači da su popisivane i osobe koje više godina nisu živjele u mjestu popisa, pa čak i njihovi potomci koji su rođeni izvan mjesta popisa (uglavnom u drugim zemljama).

nijedno naselje, iz čega se može zaključiti da je cjelokupni prostor općine zahvaćen pozitivnim demografskim procesima.

5.1.2. Opće kretanje stanovništva 1961. - 2001.

Usporedbom međupopisne promjene broja stanovnika (Tab. 12.) i prirodnog priraštaja (Sl. 12.) može se odrediti tip općeg (ukupnog) kretanja stanovništva.

Sl. 12.: Prirodno kretanje stanovništva općine 1964. - 2006. godine

Izvor: KORENČIĆ 1979; Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 1981.; Stanovništvo po naseljima, općinama i zajednicama općina, Dokumentacija 553, Republički zavod za statistiku, Zagreb, 1982.; Popis stanovništva 1991., Stanovništvo u zemlji i inozemstvu po naseljima, Knjiga 16, Dokumentacija 911, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 1996.; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., CD-ROM, DZS, Zagreb, 2003.; Tablogrami rođenih i umrlih po naseljima Hrvatske 1964. – 2006., Savezni/Republički/Državni zavod za statistiku, Beograd/Zagreb 1965. – 2006.

Tip općeg kretanja stanovništva sintetički je pokazatelj odnosa i utjecaja prirodne promjene (priraštaja ili pada) i prostorne pokretljivosti u određenom razdoblju.⁷ Ovisno o tome je li migracijska bilanca pozitivna ili negativna, određuje se je li prostor emigracijskog (E – negativna migracijska bilanca) ili imigracijskog (I – pozitivna migracijska bilanca) obilježja (Prilog 4.).⁸

7 ZUPANC 2004.

8 Svaka se skupina dijeli na četiri tipa, ovisno o modifikaciji prirodnoga kretanja i migracijske bilance. Skupina E dijeli se na: E1 - emigraciju, E2 - depopulaciju, E3 - izrazitu depopulaciju i E4 - izumiranje.

U međupopisnom razdoblju 1961. – 1971. tip općeg kretanja stanovništva Općine imao je obilježje izrazite depopulacije (tip E3) (Sl. 13.). No na razini regija Općine situacije su različite. Tip E4 – izumiranje imaju dvije od tri regije Općine – *Ostala obalna naselja* i *Naselja u unutrašnjosti*. Taj tip općega kretanja stanovništva (Tip E4) ima 7 ili 33,3% naselja. U tim naseljima izumiranje je prouzročeno više negativnim migracijskim saldom jer je prirodni prirast uglavnom pozitivan (Prilog 5., Tab. 5.). Imigracijski tip kretanja stanovništva imalo je samo naselje Malinska (I1 – porast imigracijom) te još šest naselja (Kremenići, Porat, Sv. Ivan, Turčić, Vantačići, Žgombići), a zastupljeni su tipovi I1, I2 i I4 (porast imigracijom, obnova imigracijom i vrlo slaba obnova imigracijom). U sljedećem razdoblju 1971. – 1981. situacija se bitno izmijenila, omjer imigracijskih i emigracijskih naselja promijenio se u korist prvih, 11: 10. Opće obilježje kretanja stanovništva Općine postaje obnova imigracijom (I2) (Sl. 14.). Na razini regija, naselje Malinska i *Ostala obalna naselja* imaju imigracijski tip (I1 i I3 - porast imigracijom i slaba obnova imigracijom), a *Naselja u unutrašnjosti* imaju emigracijski tip općega kretanja stanovništva (E3). Sva obalna naselja imaju imigracijske tipove. Izrazita depopulacija i izumiranje (E3 i E4) prisutni su u 9, a imigracijski su tipovi prisutni u sedam (Barušići, Bogovići, Ljutići, Maršići, Milčetići, Radići i Sv. Anton) od 17 naselja u unutrašnjosti. Zanimljivo je uočiti da se poslije deset godina posve zamjenjuju imigracijska i emigracijska naselja u unutrašnjosti Općine.

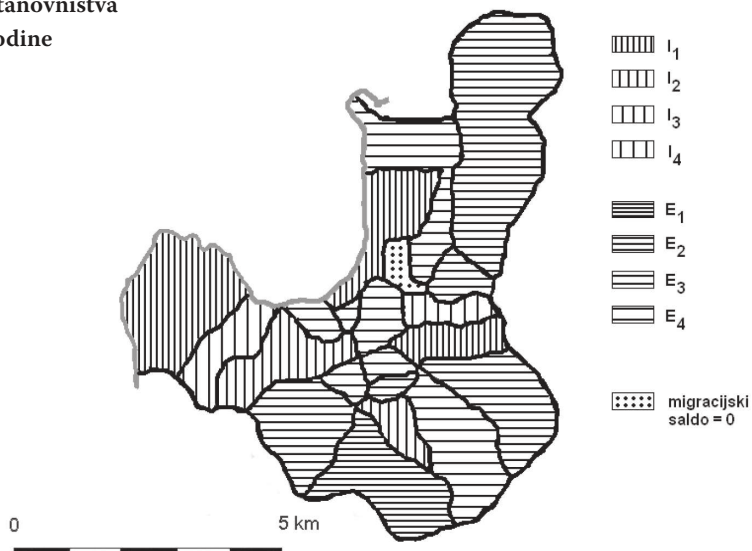
U razdoblju 1981. - 1991. situacija postaje još povoljnija. Općina ima tip I1, koji ima i naselje Malinska, a ostale regije Općine imaju tip I2. Na razini naselja samo dva imaju emigracijske tipove općega kretanja: Barušići i Sabljčići (oba tip E4). Dolazi do definitivnog izumiranja jednog naselja u Općini – Sršića (Sl. 15.). U međupopisnom razdoblju 1991. – 2001. nastavlja se povoljna situacija na razini Općine, koja ponovno ima tip I1 (Sl. 16.). Kretanja su slična kao i u prošlom razdoblju, a najveća promjena je u naselju Malinska koje ima, prvi put, tip općeg kretanja E3 (Prilog 5., Tab. 6). To je povezano s izrazitim povećanjem broja stanovnika naselja Radići, koje ima tip I2 (broj doseljenih od 1991. do 2001. iznosi čak 513 stanovnika, no zanimljivo je da tabele za početak i kraj naselja Radići i danas stoje na razmaku ne većem od stotinjak metara). *Ostala*

.....
Skupina I dijeli se na: I1 - porast imigracijom, I2 - obnova imigracijom, I3 - slaba obnova imigracijom i I4 - vrlo slaba obnova imigracijom (NEJAŠMIĆ 2005).

obalna naselja imaju tip I1, a regija *Naselja u unutrašnjosti* ima tip I2. Osim Malinske, samo dva naselja imaju emigracijske tipove - Ljutići i Turčić (oba tip E4). U dva međupopisna razdoblja od 1981. do 2001. godine malo je naselja s emigracijskim tipovima, to su naselja prostorno na rubu Općine (Barušići, Sabljići, Turčić) ili prometno nešto izoliranija (Ljutići). Sva četiri naselja imaju mali broj stanovnika u odnosu na ostala naselja u Općini, imaju ih manje od 25.

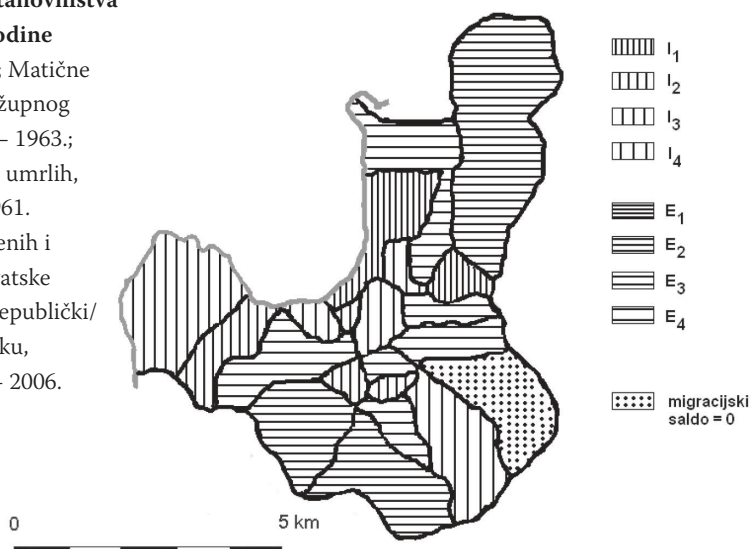
**Sl. 13.: Opće kretanje stanovništva
Općine 1961. - 1971. godine**

Izvor: vidi sl. 14.

**Sl. 14.: Opće kretanje stanovništva
Općine 1971. - 1981. godine**

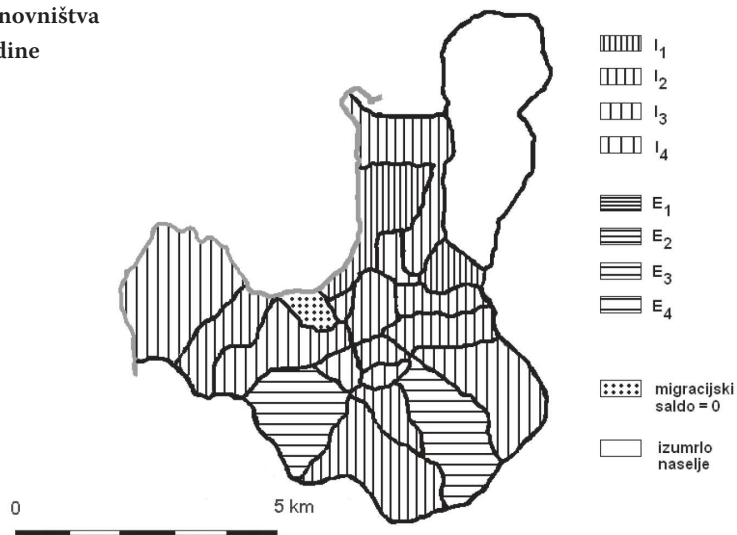
Izvor: KORENČIĆ 1979; Matične knjige rođenih i umrlih, župnog ureda Dubašnica, 1961. – 1963.; Matične knjige rođenih i umrlih, župnog ureda Sv. Vid, 1961. – 1963.; Tablogrami rođenih i umrlih po naseljima Hrvatske 1964. – 2006.; Savezni/Republički/ Državni zavod za statistiku, Beograd/ Zagreb 1965. – 2006.

Sl. 15.: Opće kretanje stanovništva

Općine 1981. – 1991. godine

Izvor: vidi sl. 16.

Sl. 16.: Opće kretanje stanovništva

Općine 1991. – 2001. godine

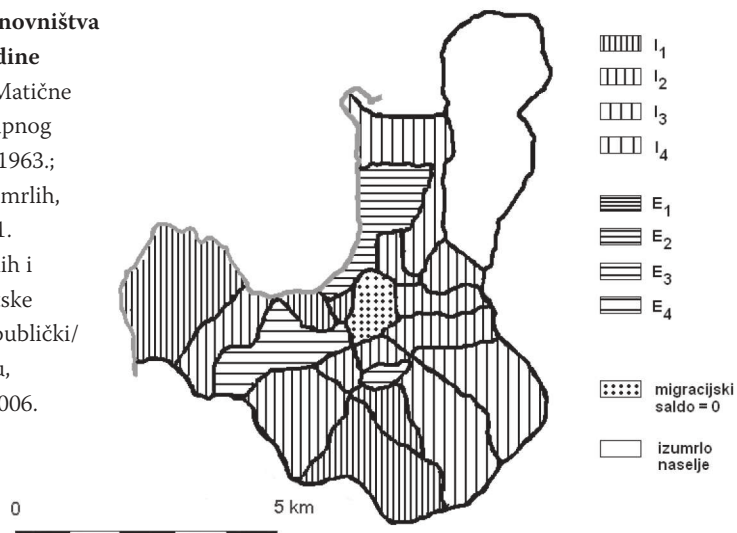
Izvor: KORENČIĆ 1979; Matične

knjige rođenih i umrlih, župnog

ureda Dubašnica, 1961. – 1963.;

Matične knjige rođenih i umrlih,
župnog ureda Sv. Vid, 1961.

– 1963.; Tablogrami rođenih i
umrlih po naseljima Hrvatske
1964. – 2006.; Savezni/Republički/
Državni zavod za statistiku,
Beograd/Zagreb 1965. – 2006.

Od 1981. do 1991. na otoku Krku bilo je 3970 novih migranata, iz čega proizlazi da je svaki četvrti stanovnik ili promijenio mjesto boravka na otoku ili došao na otok. Broj doseljenog stanovništva na otoku Krku u ovom je razdoblju već nadmašio broj stanovnika koji se nisu selili.⁹ I u sljedećem, najnovijem popisnom razdoblju (1991. – 2001.) na otoku je bilo više doseljenih nego

9 LAJIĆ 2002.

iseljenih, ali pozitivan migracijski saldo bio je za trećinu manji (1981. – 1991.: 3128, 1991. – 2001.: 1950).¹⁰

Vidljivo je da je riječ o imigracijskom prostoru visokih stopa rasta u prosjeku 1,4% godišnje između 1971. i 1981. godine te 2,6% godišnje između 1981. i 1991. te isto toliko između 1991. i 2001. godine. Ova stopa rasta je najveća na području otoka Krka, a jedna od najvećih na području Primorsko-goranske županije te Hrvatske u cjelini. No valja napomenuti da porast broja stanovnika uvjetovan imigracijom nema pozadinu u gospodarskom razvitku, nego je uglavnom riječ o doseljavanju vikendaša koji se vode kao stalni stanovnici otoka te o određenom broju doseljenih izbjeglica iz Domovinskoga rata koji su ostali stalno živjeti u Općini.

5.1.3. Promjena strukturnih obilježja stanovništva 1961. - 2001.

Obilježja demografskih procesa mogu se iščitati iz strukturnih obilježja, posebno iz biološkog sastava stanovništva (s obzirom na spol i dob). Dobno-polna struktura iznimno je važan pokazatelj koji izravno determinira recentni, ali i implicira budući razvoj populacije. Iz sastava prema spolu i dobi proizlaze ključni kontingenti stanovništva, kako za biološku reprodukciju (fertilni kontingent), tako i za formiranje radne snage (radni kontingent).¹¹

Sastav stanovništva prema dobi, kao dio bioloških (demografskih) struktura, u analizi neke populacije predstavlja najvažnije strukturalno obilježje. On pokazuje broj stanovnika po pojedinim dobnim skupinama, a ukazuje i na određene potrebe, primjerice od školskih ustanova, preko radnih mjesta do zdravstvene zaštite. Analizom dobne strukture stanovništva dobivamo uvid u potencijalnu vitalnost i biodinamiku stanovništva nekog područja.

Dobni sastav stanovništva (1961. i 2001.) može se opisati pomoću indeksa starosti koji pokazuje odnos starog (60 i više) i mladog (0-19) stanovništva (Tab. 13.). Smatra se da je starenje stanovništva već počelo kada indeks prijeđe vrijednost 40%, a udio starog stanovništva dostigne 12%.¹² Godine 1961. indeks starosti stanovništva Općine iznosio je 79,7%, a udio starog stanovništva u ukupnom stanovništvu bio je 22,5%. Prema tim pokazateljima, stanovništvo

10 LAJIĆ 2002.

11 WERTHEIMER-BALETIĆ 1999.

12 WERTHEIMER-BALETIĆ 1999.

Općine 1961. godine već je pripadalo grupi duboke starosti.¹³ Sve regije Općine prešle su kritičnu vrijednost od 40%. Sve su imale istu grupu indeksa starosti, uključujući regiju s najmanjim – *Ostala naselja u unutrašnjosti* (indeks starosti 76,6%) i s najvećim indeksom – *Ostala obalna naselja* (indeks starosti 89,3%).

Tab. 13.: Pokazatelj dobne strukture (indeks starosti) stanovništva općine Malinska-Dubašnica 1961. i 2001. godine

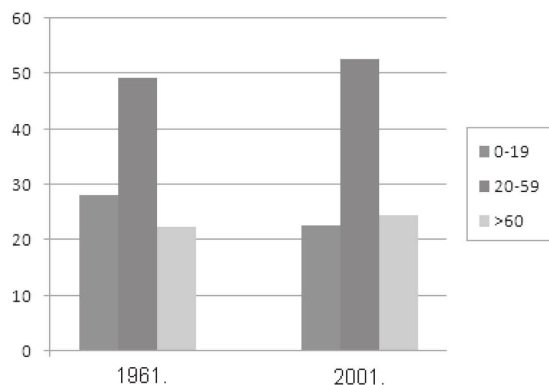
REGIJE	1961.					2001.				
	0-19		60 i više		is	0-19		60 i više		is
	Broj	%	Broj	%		Broj	%	Broj	%	
Malinska	85	26,1	72	22,1	84,7	128	21,1	160	26,4	125,0
Ostala obalna	56	26,2	50	23,4	89,3	85	21,4	117	29,4	137,6
Ostala u unutr.	308	29,4	236	22,5	76,6	408	23,7	391	22,7	95,8
Ukupno	449	28,3	358	22,5	79,7	621	22,8	668	24,5	107,6

Napomena: Indeks starosti (is) = $P_{60+}/P_{0-19} \times 100$. Izvor: Popis stanovništva 1961., Spol i starost – rezultati za naselja, Knjiga XI, SZS, Beograd, 1965.; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., Stanovništvo i kućanstvo po naseljima – Tablica 1.1.10. Stanovništvo prema aktivnosti i spolu, po naseljima, DZS, Zagreb, 2003.

Indeks starosti za 2001. godinu iznosio je 107,6% (tip: izrazito duboka starost), dvije od tri regije imale su izrazito duboku starost, a samo su *Ostala naselja u unutrašnjosti* imala više mladih nego starih (indeks manji od 100).

U tablici 13. uočava se da je jednak poredak svih regija Općine po indeksu starosti prilikom oba popisa, iako je između njih prošlo 40 godina. U oba popisa regija *Ostala obalna naselja* imaju najviši indeks starosti. Još jedna zanimljiva činjenica jest ta da povećanje indeksa starosti za oko 30 posto u 40 godina nije toliko rezultat povećanja relativnog udjela starih u ukupnom stanovništvu Općine, koliko većeg pada udjela mladih (Sl. 17). Štoviše, relativni udio starih čak je i stagnirao u regiji *Ostala naselja u unutrašnjosti* te se povećao samo oko 0,2%.

13 I. Nejašmić (2005) odredio je tipove stanovništva prema indeksu starosti ovako: mladost - indeks starosti $\leq 22,9$; na pragu starenja - indeks starosti 23,0 - 34,9; starenje - indeks starosti 35,0 - 44,9; starost - indeks starosti 45,0 - 54,9; duboka starost - indeks starosti 55,0 - 99,9; izrazito duboka starost - indeks starosti $\geq 100,0$.

Sl. 17.: Struktura stanovništva Općine po velikim dobnim skupinama¹⁴ 1961. i 2001. godine
Izvor: Vidi tab. 5.

Struktura stanovništva po spolu ukazuje na brojčani odnos muškog i ženskog stanovništva. Osnovni pokazatelj koji se koristi jest koeficijent feminiteta (kf), a označava broj žena na sto (ili tisuću) muškaraca. Godine 2001. koeficijent feminiteta iznosio je 106,7 žena na 100 muškaraca, odnosno na području Općine živjelo je 1319 ili 48,4% muškog i 1407 ili 51,6% ženskog stanovništva. Promotrimo li podatke po pojedinim dobnim skupinama, uočavamo znatnija odstupanja (Tab. 14.).

Tab. 14.: Koeficijent feminiteta stanovništva općine Malinska-Dubašnica prema dobnim grupama 2001. godine

Dobne grupe	Malinska			Ostala obalna naselja			Naselja u unutrašnjosti		
	M	Ž	kf	M	Ž	kf	M	Ž	Kf
0 - 4	12	11	91,7	15	8	53,3	45	37	82,2
5 - 9	13	9	69,2	17	12	70,6	44	50	113,6
10 - 14	24	20	83,3	8	9	112,5	63	44	69,8
15 - 19	18	21	116,7	6	10	166,7	64	61	95,3
20 - 24	18	15	83,3	7	8	114,3	48	43	89,6
25 - 29	19	17	89,5	12	12	100,0	54	50	92,6
30 - 34	12	23	191,7	21	18	85,7	53	67	126,4

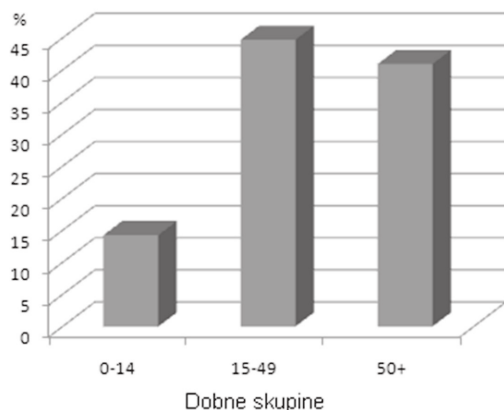
14 Općenito se stanovništvo nekog prostora smatra mladim ako unutar njega dobna skupina od 0 do 19 godina starosti čini više od 35% ukupne populacije. Starim se smatra ono stanovništvo u kojem dobna skupina starog stanovništva (60 i više) čini više od 12% ukupnog stanovništva. Zrelim se smatra ono stanovništvo koje nema izrazito zastupljenu ni mladu ni staru dobnu skupinu u navedenim postotnim udjelima (FRIGANOVIĆ 1987).

Dobne grupe	Malinska			Ostala obalna naselja			Naselja u unutrašnjosti		
	M	Ž	kf	M	Ž	kf	M	Ž	Kf
35 - 39	16	21	131,3	13	15	115,4	69	60	87,0
40 - 44	25	23	92,0	7	10	142,9	54	61	113,0
45 - 49	30	18	60,0	9	7	77,8	55	66	120,0
50 - 54	22	26	118,9	10	21	210,0	63	61	96,8
55 - 59	12	22	183,3	14	12	85,7	57	61	107,0
60 - 64	22	22	100,0	19	18	94,7	49	44	89,8
65-69	13	26	200,0	13	14	107,7	50	53	106,0
70 - 74	21	12	57,1	12	14	116,7	29	40	137,9
75+	14	30	214,3	12	15	125,0	36	90	250,0
ukupno	291	316	108,6	195	203	104,1	833	888	106,6

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. 3. 2001.: Stanovništvo i kućanstvo po naseljima – Tablica 1.1.10. Stanovništvo prema aktivnosti i spolu, po naseljima, DZS, Zagreb, 2003.

U dobnim skupinama od 20 do 34 godine (proširena skupina tzv. udajno-ženidbene dobi) naselje Malinska i regija *Ostala naselja u unutrašnjosti* imaju veći broj žena od muškaraca. U regiji *Ostala obalna naselja* broj muškog i ženskog stanovništva je podjednak. Vidi se da je veći udio žena u stanovništvu u svim dijelovima Općine.

Osim opće spolne strukture stanovništva, za analizu kretanja stanovništva vrlo je važan prikaz ženskih dobnih kontingenata (Sl. 18.).

Sl. 18.: Udjeli ženskog stanovništva Općine prema ženskim dobnim kontingentima¹⁵ 2001. godine

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. 3. 2001.; Stanovništvo i kućanstvo po naseljima – Tablica 1.1. 10.: Stanovništvo prema aktivnosti i spolu, po naseljima, DZS, Zagreb, 2003.

¹⁵ Ženski dobní kontingenti: 0 - 14 godina predferilna dob, 15 - 49 godina ferilna dob, 50 godina i više postferilna dob (NEJAŠMIĆ 2005).

Podaci 2001. pokazuju da je gotovo trostruko (2,9x) više žena u postfertilnoj dobi (dobna skupina od 50 i više godina) nego u predfertilnoj dobi (dobna skupina od 0 do 14 godina). Dakle, trostruko je više žena izvan reprodukcijskog ciklusa nego pred ulazom u reprodukcijско razdoblje. Taj podatak nije nimalo ohrabrujući za reprodukciju stanovništva u razdoblju koje slijedi.

5.2. Preobrazba socijalno-ekonomske strukture

Opće je poznato da između društveno-gospodarskog razvoja i demografskoga kretanja postoji odgovarajuća uzročno-posljedična povezanost i uvjetovanost. Ta se međuovisnost najbolje vidi na značajkama ekonomske strukture stanovništva. Sastav aktivnog stanovništva prema djelatnostima, odnosno udjelu glavnih gospodarskih sektora pouzdan je pokazatelj socijalno-ekonomske razvijenosti nekog prostora.

5.2.1. Zaposleni po sektorima gospodarskih djelatnosti 1961. - 2001.

Analiza zaposlenog stanovništva po sektorima djelatnosti jedan je od najreprezentativnijih pokazatelja dosegnutog stupnja socijalno-gospodarskog razvoja, a na taj način, posredno, i socijalno-geografskog preobražaja određenog prostora.¹⁶ Ekonomska struktura stanovništva obuhvaća niz gospodarskih djelatnosti koje se svrstavaju u četiri (tri) osnovna sektora djelatnosti: primarni, sekundarni, terciarni i kvartarni.

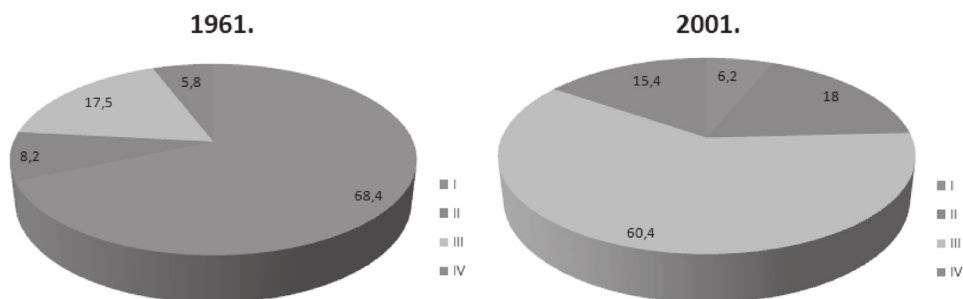
Godine 1961. redoslijed aktivnog stanovništva Općine po sektorima gospodarskih djelatnosti bio je I-III-II-IV (Sl. 19.). U primarnom je sektoru djelatnosti bilo zaposleno više od 2/3 aktivnog stanovništva. Dakle, poljoprivrednici su činili najbrojniju socijalno-ekonomsku kategoriju stanovništva. Takva struktura aktivnog stanovništva po sektorima djelatnosti karakterizira slabije razvijena područja.

Ipak, zapaža se da je više od 1/5 aktivnog bilo zaposleno u uslužnim djelatnostima. To upućuje na postupan razvoj turizma u Općini koja je, s ostalim dijelovima otoka Krka, pratila razvoj turizma u primorju tadašnje Jugoslavije. U sljedećim desetljećima dolazi do naglog razvoja turizma u Kvarneru, pa tako i u Općini, a struktura zaposlenih mijenja se i zbog razvoja industrije u riječkoj regiji, osobito 1970-ih godina.

.....
16 PEJNOVIĆ 1984.

Zastupljenost sektora djelatnosti 2001. potpuno je promijenjena u odnosu na onaj od prije 40 godina pa je redosljed sektora 2001. godine bio III-II-IV-I (Sl. 19.). Udio u primarnom sektoru djelatnosti smanjen je za 11 puta, od 68 na 6,2%. Istodobno se povećao udio aktivnog stanovništva u svim ostalim sektorima djelatnosti.

Najveće apsolutno i relativno povećanje udjela ima tercijarni sektor, koji se od 1961. do 2001. povećao za 43% te je 2001. iznosio 60,4% - povećao se udjelom za više od tri puta. No veliko relativno povećanje ima udio zaposlenih i u kvartarnom sektoru, koji se povećao također za gotovo tri puta – na 15,4%. Udio zaposlenih u sekundarnom sektoru povećao se dva puta u promatranom razdoblju te je 2001. iznosio 18,1%. Gotovo polovica u ovom sektoru zaposlena je u građevinarstvu.

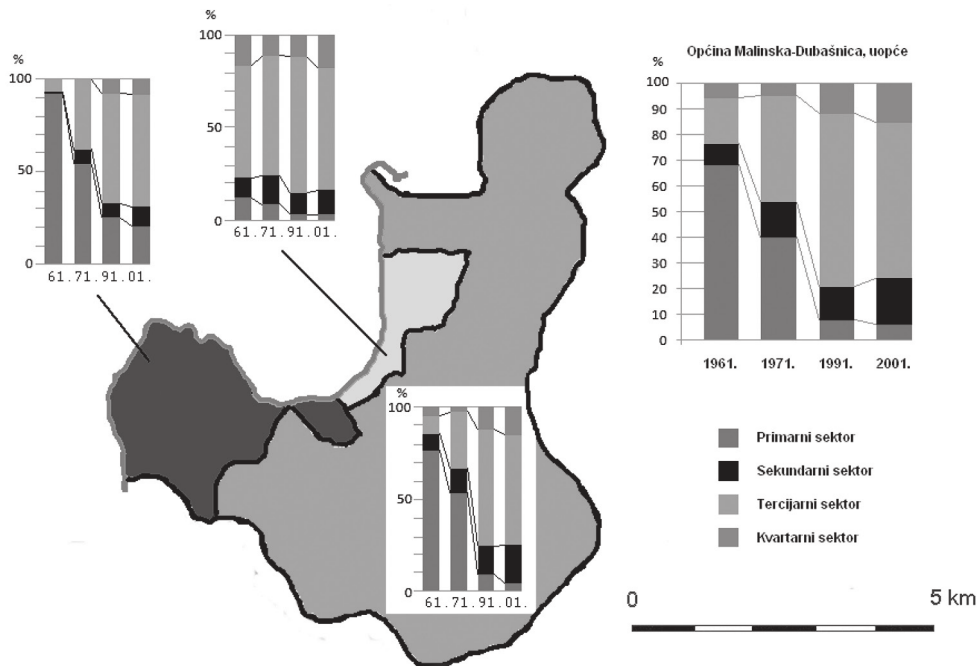

Sl. 19.: Struktura aktivnog stanovništva općine Malinska-Dubašnica po sektorima gospodarskih djelatnosti 1961. i 2001. godine

Izvor: Popis stanovništva 1961., Aktivnost i delatnost, rezultati za naselja, Knjiga XIV., Savezni zavod za statistiku, Beograd. 1965.; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001.: Aktivno stanovništvo u zemlji koje obavlja zanimanje, prema području djelatnosti, po naseljima, CD-ROM, DZS, Zagreb, 2003.

Detaljniji prikaz o promjeni sektora djelatnosti u Općini daje Sl. 20. Najmanje su se promjene u promatranom razdoblju (1961. – 2001.) dogodile u naselju Malinska jer je već na početku razdoblja u naselju odmakao proces tercijarizacije. U regijama *Ostala obalna naselja* i *Naselja u unutrašnjosti* došlo je od 1961. do 2001. do porasta udjela sekundarnog sektora, a najviše je u porastu tercijarni sektor. Na obali je napuštanje poljoprivrede manje izraženo nego u unutrašnjosti. U tim regijama došlo je do povećanja udjela kvartarnog sektora, a u naselju Malinska taj sektor stagnira jer je 1961. godine udio tog

sektora bio relativno visok, iznosio je oko 15%. Najveći pad primarnog sektora dogodio se od 1971. do 1991. godine. Osim toga što je to veće razdoblje (20 godina, nedostaju podaci za 1981. godinu), razlozi su i sljedeći: u tom razdoblju najviše se razvio turizam i sve djelatnosti koje su povezane s njime, kao i otvaranje za Općinu nekoliko važnih prometnica, između ostalog mosta kopno-otok Krk.

Napomena: nedostaju podaci za 1981. godinu

**Sl. 20.: Zaposleni po sektorima gospodarskih djelatnosti
u regijama Općine 1961., 1971., 1991. i 2001. godine**

Izvor: Popis stanovništva 1961., Aktivnost i delatnost, rezultati za naselja, Knjiga XIV., Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1965.; Popis stanovništva i stanova 1971.: Stanovništvo delatnost, rezultati po naseljima i opštinama, knjiga X., Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1974.; Popis stanovništva 1991.: Aktivno stanovništvo u zemlji koje obavlja zanimanje prema području djelatnosti, po naseljima, Dokumentacija 885, DZS, Zagreb, 1994.; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001.: Aktivno stanovništvo u zemlji koje obavlja zanimanje, prema području djelatnosti, po naseljima, CD-ROM, DZS, Zagreb, 2003.

5.1.2. Zaposleni po gospodarskim granama 1961. – 2001.

Glavna gospodarska djelatnosti na ovom području stoljećima je bila poljoprivreda, a tek dopunsko značenje imali su obrt i druge djelatnosti. Od sredine 20. stoljeća nastupila je deagrarizacija, znatno je smanjen udio aktivnih stanovnika koji rade u poljoprivredi. Povezano s time, došlo je do erozije tradicionalnog seoskoga gospodarskog mikrosustava. Stanovnici Općine zapošljavaju se u industrijskim pogonima u okolnim centrima, a prihod sve više počinju ostvarivati i u turizmu te uslužnim djelatnostima koje prate turizam. Gospodarska struktura stanovništva Općine 2001. dobrim je dijelom prikaz stanja gospodarstva u širem okruženju.

Tab. 15.: Struktura aktivnog stanovništva općine Malinska-Dubašnica prema području djelatnosti 1961. i 1971. godine

GOSPODARSKE DJELATNOSTI	1961.		GOSPODARSKE DJELATNOSTI	1971.	
	Broj	%		Broj	%
Poljoprivreda i ribarstvo	379	66,7	Poljoprivreda i ribarstvo	184	35,3
Šumarstvo	2	0,3	Šumarstvo	4	0,8
Industrija i rudarstvo	7	1,2	Industrija i rudarstvo	15	2,9
Građevinarstvo	18	3,2	Građevinarstvo	15	2,9
Promet	35	6,2	Promet	40	7,7
Trgovina i ugostiteljstvo	55	9,7	Trgovina i ugostiteljstvo	150	28,8
Zanatstvo	22	3,9	Zanatstvo	36	6,9
Osobne usluge	3	0,5	Stambene i komunalne djelatnosti	13	2,5
Komunalne djelatnosti	4	0,7	Djelatnosti društvenih i držav- nih službi	3	0,6
Državna uprava i pravosuđe	9	1,6	Kulturne i socijalne djelatnosti	20	3,8
Kulturne, prosvjetne i znanstvene djelatnosti	9	1,6	Na radu u inozemstvu	34	6,5
Zdravstvene i socijalne djelatnosti	16	2,8	Nepoznata djelatnost	1	0,2
Ostale djelatnosti	9	1,6	Ostale djelatnosti	6	1,2
Ukupno	568	100,0	Ukupno	521	100,0

Izvor: Popis stanovništva 1961., Aktivnost i delatnost, rezultati za naselja, Knjiga XIV., Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1965.; Popis stanovništva i stanova 1971.: Stanovništvo delatnost, rezultati po naseljima i opštinama, knjiga X., Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1974.

**Tab. 16.: Struktura aktivnog stanovništva općine Malinska-Dubašnica
prema području djelatnosti 1991. i 2001. godine**

GOSPODARSKE DJELATNOSTI	1991.		GOSPODARSKE DJELATNOSTI	2001.	
	Broj	%		Broj	%
Poljoprivreda i ribarstvo	53	7,0	Poljoprivreda, lov, šumarstvo, ribarstvo	48	5,1
Šumarstvo	1	0,1	Industrija i opskrba	67	7,2
Industrija i rudarstvo	52	6,9	Građevinarstvo	72	7,7
Vodoprivreda	6	0,8	Trgovina na veliko i malo	148	15,8
Građevinarstvo	45	5,9	Hoteli i restorani	176	18,8
Promet i veze	54	7,1	Prijevoz, skladištenje i veze	81	8,7
Trgovina	106	14,0	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	62	6,6
Ugostiteljstvo i turizam	296	39,0			
Obrtništvo i osobne usluge	23	3,0	Javna uprava i obrana	36	3,8
Stambeno-komunalne djelatnosti i uređenje naselja	23	3,0	Obrazovanje	32	3,4
Financijske, tehničke i poslovne usluge	12	1,6	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	19	2,0
Obrazovanje, znanost, kultura i informacije	28	3,7	Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	32	3,4
Zdravstvene i socijalne djelatnosti	35	4,6	Na radu u inozemstvu	135	14,4
Tijela drž. i lokalne vlasti	25	3,3	Nepoznata djelatnost	28	3,1
Ukupno	759	100,0	Ukupno	936	100,0

Napomene: Podjela aktivnog stanovništva prema gospodarskim djelatnostima nije bila ista pri popisu 1961. i 2001. godine. Kod popisa 2001. djelatnost Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge uključuje i financijsko posredovanje. Nedostaju podaci za 1981. godinu za aktivno stanovništvo prema području djelatnosti. Podebljanim slovima naznačene su prve tri djelatnosti po broju zaposlenika u naznačenoj godini. Izvor: Popis stanovništva 1991.: Aktivno stanovništvo u zemlji koje obavlja zanimanje prema području djelatnosti, po naseljima, Dokumentacija 885, DZS, Zagreb, 1994.; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001.: Aktivno stanovništvo u zemlji koje obavlja zanimanje, prema području djelatnosti, po naseljima, CD-ROM, DZS, Zagreb, 2003.

Usporede li se apsolutne vrijednosti zaposlenog stanovništva 1961. i 2001. godine (Tab. 15. i Tab. 16.), uočava se da je došlo do povećanja apsolutnog broja aktivnog stanovništva. U proteklih 40 godina taj se broj povećao oko 40%.

I u budućnosti se može očekivati lagani pad udjela poljoprivrednika, iako ne velik jer je njihov udio već danas vrlo mali. Gledajući gospodarske djelatnosti (koliko je to moguće s obzirom na znatnu promjenu u metodologiji od 1961. do 2001.), može se pretpostaviti da se u određenim djelatnostima dogodio znatan porast broja zaposlenih, ali su u međuvremenu nastala radna mjesta i u posve novim djelatnostima, primjerice u poslovanju nekretninama, radu u hotelima i restoranima. U „starim“ djelatnostima najveći relativni porast udjela zaposlenika dogodio se u građevinarstvu, industriji i trgovini. Važan je podatak o prvim trima djelatnostima po broju zaposlenih. Godine 1961. i 1971. riječ je o identičnom poretku (vidi Tab. 15.). Kako su se u međuvremenu dogodile velike promjene, razumljivo je do je 1991. poredak bio posve drukčiji. Ugostiteljstvo i turizam, trgovina te promet i veze zapošljavali su gotovo 2/3 aktivnog stanovništva.

Deset godina kasnije, hoteli i restorani te trgovina na veliko i malo zapošljavali su najveći dio aktivnog stanovništva. To dodatno potvrđuje tablica 17., koja iznosi broj zaposlenika od 2008. do 2013. godine u pojedinim objektima uslužnoga karaktera. Istaknut je i broj zaposlenika u bivšem Hotelskom kompleksu Haludovo 1977. godine (objekti su zatvoreni 2001.) jer se do danas nije otvorio nijedan drugi objekt u Općini koji bi zapošljavao toliki broj zaposlenika. Broj radnih mjesta donekle je kompenziran u novije otvorenim objektima (Hotel Pinia i Blue Wave resort hotel, otvoreni 2003. i 2009.) ili u proširenim objektima i djelatnostima (npr. nadogradnjom Hotela Malin, od 1997. do 2000. i proširenjem djelatnosti nakon 1995. u Trgovini Krk d.d.) (Tab. 17.).

Tab. 17.: Broj zaposlenika u nekim hotelskim i uslužnim poduzećima u Općini, od 1970-ih do danas

Objekt ili poduzeće	Naselje	Godina na koju se odnosi podatak	Godina osnivanja objekta	Broj zaposlenika
Hotelski kompleks Haludovo	Malinska	1977.	1971.	170
Hoteli Haludovo	Malinska	2008.	1971.	35
Hotel Malin	Malinska	2013.	1936.	30
Hotel Pinia	Porat	2014.	2003.	16
Byder projektiranje d.o.o. (Blue Wawes Resort)	Zidarići	2013.	2009.	6
Trgovina Krk d.d.	Malinska	2013.	1945.	163

Izvori: NOVOSEL-ŽIC 1987 (za Hotelski kompleks Haludovo 1977.) i intervju istraživanje u navedenim objektima provedeno od 23. do 25. 2. 2009., ožujak-rujan 2013. i srpanj 2014.

5.3. Funkcionalna preobrazba

Socijalno-geografske promjene koje nastupaju u ruralnom prostoru nakon Drugoga svjetskog rata očituju se i u promjeni funkcija naselja.

Na prostoru Općine, nakon Drugoga svjetskog rata, a pogotovo od sedamdesetih godina XX. st., razvija se masovni oblik turizma te je danas stanovništvo zaposleno uglavnom u uslužnim djelatnostima, iako sekundarni sektor nije zanemariv.

Promjena u broju stanovnika u Općini utjecala je na školske prilike. Nakon Drugoga svjetskog rata radile su dvije područne osnovne škole na prostoru Općine: u Bogovićima i u Sv. Vidu, obje s nižim razredima. Godine 1962. ukinuta je škola u Sv. Vidu, a 1972. sagrađen je novi dio škole u Bogovićima za više razrede. Škola je 1994. kompletno obnovljena i nadograđena, a od 2009. uz nju je i popratna dvorana za tjelesnu kulturu. Danas OŠ Malinska-Bogovići, kao jedna od osam područnih škola „Fran Krsto Frankopan“ u Krku, ima oko 250 učenika godišnje.

Općina i njezine funkcije posebno se razvijaju nakon njezina osnivanja 1993. godine. Uz Općinu djeluje Lučka kapetanija (ispostava), ambulanta s obnovljenim prostorijama od 2008. godine (prijašnja obnova bila je 1983.) te autobusna stanica s popratnim uslužnim sadržajima od 2003. godine. Otvoren je velik, teško odrediv broj uslužnih sadržaja, poput restorana, caffè barova i trgovina. Već je 1963. godine u Malinskoj otvorena novosagrađena trgovinska radnja na principu samoposluživanja, prva u bivšem kotaru Rijeka, izvan grada Rijeke.¹⁷ Poljoprivredna funkcija promatranog područja izgubila je na značenju u proteklom razdoblju, ali nije posve zanemarena.

Središnji, ali i ostali prostor Općine od kraja XIX. stoljeća zanimljiv je kao prostor za odmor te već više od 100 godina ima rekreacijsku funkciju. U prilog tome ide i blizina Kvarnera (uz Istru, u odnosu npr. na Dalmaciju) prema europskim emitivnim zemljama poput Njemačke, Austrije i Italije. Ovaj turizam ima i opasnost od prekomjernog razvoja na prostoru Općine te se u posljednje vrijeme teži razvoju i ruralnog oblika turizma, u kojem bi se mogla vidjeti budućnost krajolika Općine. Upoznavanju unutrašnjosti Općine, kao i okolice, svakako će pridonijeti i nedavno kartiranje, označavanje i promidžba turističkih staza u ovoj i susjednim općinama. Lokalne ceste koje krivudaju

.....
17 RADIĆ 1984.

Sl. 21.: Hotel *Malin* (Malinska), kao hotel s najviše kapaciteta u Općini nakon 2000. godine do danas

Izvor: <http://www.hotelmalin.com>, 24. 7. 2013.

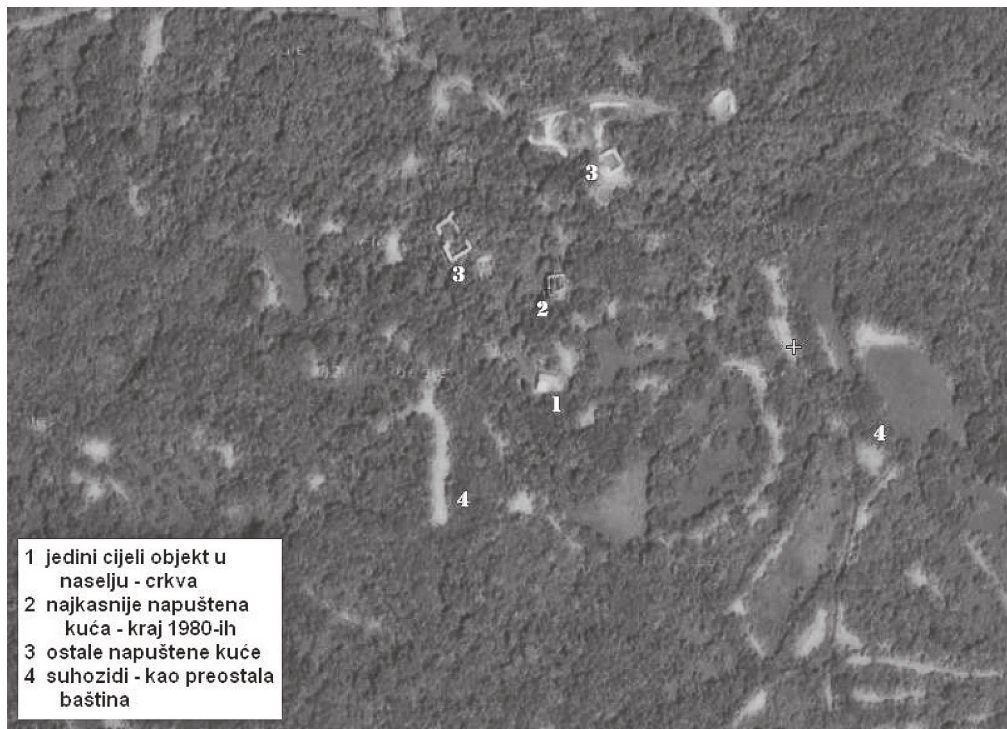
po šumama i poljoprivrednim površinama dobivaju novu funkciju – postaju biciklističke staze. Domaći ljudi, ali i stranci, preuređuju stare kamene kuće. Takve obnovljene kuće pridonose privlačnosti kulturnoga pejzaža Općine, pogotovo u njezinoj unutrašnjosti, te imaju potencijal za postupan razvoj i ruralnog oblika turizma uz već razvijeni, kupališni.

5.4. Fizionomska preobrazba

Oblik, nastanak, funkcije i značenje ruralnog prostora najbolje dolaze do izražaja u slici ruralnog pejzaža. Seoski okoliš u strukturnom pogledu sadrži žive i nežive oblike te antropogene tvorevine, tj. podrazumijeva postojanje prirodnog okoliša i onog kulturnog podrijetla. Okoliš se s vremenom mijenja – prirodno i pod utjecajem čovjekovih aktivnosti.¹⁸ U predmodernom selu na prvom je mjestu bio život od poljoprivrede, čovjek se nije nametnuo prirodi nego se uklapao u nju. Industrijalizacijom poljoprivrede mijenja se ruralna kultura – načinom života i rada, a time se sve više mijenja fizionomska struktura prostora.

Krajolik Općine danas izgleda znatno drugačije, gotovo neprepoznatljivo, nego prije 40-ak godina, na početku procesa deagrarizacije i seoskog egzodusa. U tom razdoblju u ovom kraju neprekidno pada broj poljoprivrednika koji napuštaju poljoprivredne površine. Raširenost degradiranoga kulturnog pejzaža, zapuštenih obradivih površina, napuštenih kuća itd. fizionomski (vanjski) su

.....
18 CIFRIĆ 2002.

Sl. 22.: Izumrlo naselje Sršići, gledano iz zraka

Izvor: Google Earth (11. 7. 2013.), satelitska snimka i prepravke autora

odraz složenih demografskih i društveno-gospodarskih procesa.¹⁹ Takav zapušteni krajolik raširen je na rubu Općine, primjerice oko izumrlog naselja Sršići (Sl. 22.). Istodobno je uz obalu stalno u porastu gradnja uslužnih objekata, privatnih kuća, stanova i kuća za odmor. Uređuju se šetnice uz more, plaže te je dio i pošumljen. Sve to mijenja krajolik u odnosu na onaj koji je postojao prije nekoliko desetljeća (Sl. 23. i 24.).

Također, zamjetno je na terenu da su mnogi dijelovi naselja Malinska, ali i drugih naselja koji čine fizionomsku cjelinu s Malinskom, doživjeli znatne promjene. Sagrađene su mnoge kuće, dio starih je adaptiran i/ili proširen, a uz njih se postupno razvijaju objekti komunalnog standarda (ceste, nove autobusne postaje, rasvjeta ulica, bankomati, telefonske govornice i dr.). Turizam je izvršio znatan utjecaj na razvoj komunalnog standarda jer je infrastruktura jedan od potrebnih faktora za razvoj naselja u turističkom smislu.

.....
19 NEJAŠMIĆ 1991a.

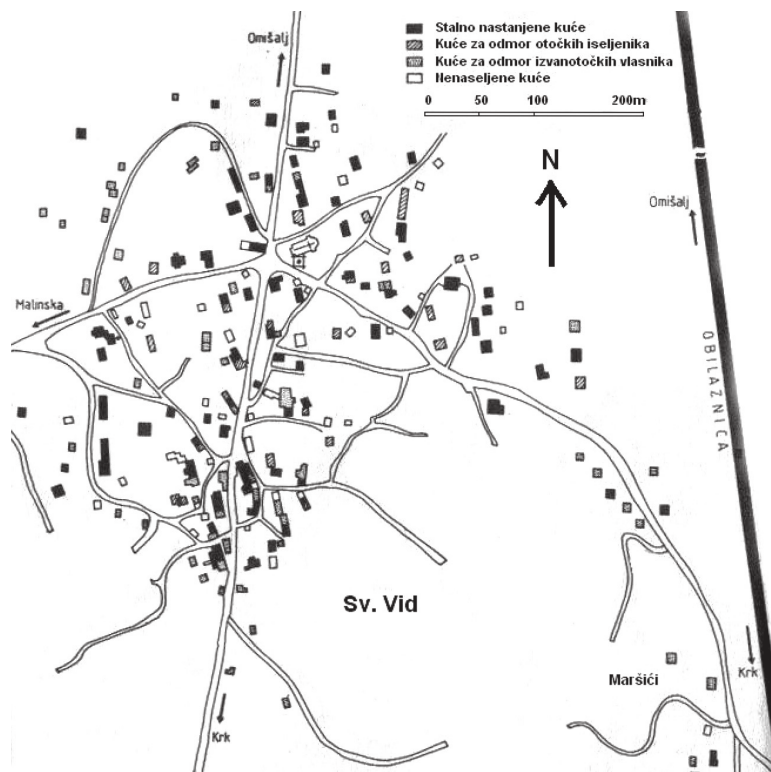

Sl. 23.: Transformacija Općine vidljiva je iz zraka

Izvor: Google Earth (11. 7. 2013.), satelitska snimka i prepravke autora

Sl. 24.: Primjer uređenja obale na način betonizacije u naselju Vantačići (snimljeno 5. III. 2009.)

Napomena: stanje izgrađenosti prostora za 1990. godinu

Sl. 25.: Objekti za stanovanje i odmor u naseljima Sv. Vid-Miholjice i Maršići

Izvor: Novosel-Žic 1987. i prepravke autora

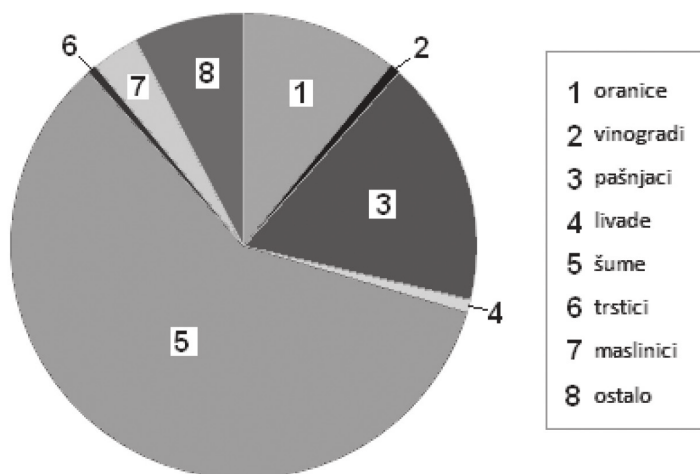
Malinsku, kao administrativni centar, može se smatrati i centrom inovacija koje se zrakasto šire u ostala naselja, prije svega ona koja su bliže obali, ali i u naselja dalje od obale - sve do ruba Općine. Slikovit primjer za to je gradnja vikendica/stanova za odmor i rekreaciju u naselju Sv. Vid-Miholjice. To je naselje udaljeno od središta Malinske i od obale oko 1,5 km te predstavlja naselje koje se u novije vrijeme fizionomski spaja s Malinskom i drugim naseljima. Iako naselje svojom fizionomijom ne sudjeluje na obali (granice administrativnog naselja, doduše, zahvaćaju obalu; vidi sl. 3.), gotovo polovicu objekata u njemu čine stanovi za odmor otočana, kao i onih koji nisu s otoka. Slika 25. pokazuje stanje iz 1990. godine, ali uvidom na terenu i prema izjavama mještana, nije došlo do značajnijih promjena, osim u sjevernom dijelu naselja. U samom središtu naselja je križište županijske i lokalnih prometnica, što je utjecalo na širenje naselja te gradnju vikendica. Dakle, i u naselju Sv. Vid-Miholjice grade se vikendice iako naselje nije na obali, ali je fizionomski spojeno s središtem Općine – Malinskom.

Na terenu se zapaža da broj i dužina ulica u Općini nisu bili u intenzivnom porastu kao broj objekata za stalno stanovanje i odmor. Porast se, dakako, uočava, no gradnja ima više tendenciju popunjavanja praznih, neiskorištenih dijelova u prostoru nego što utječe na širenje naselja prema rubu Općine.

5.4.1. Promjene u agrarnom krajoliku

Smanjenjem broja poljoprivrednog stanovništva smanjuje se interes za obradivim površinama, a u novije vrijeme dolazi i do prenamjene poljoprivrednog zemljišta.

Prostor Općine podijeljen je na tri katastarske općine: Bogović, Miholjice i Sv. Anton.²⁰ Zbog nedostupnosti katastarskih podataka o strukturi korištenja zemljišta u Općini za 1961. godinu nije bilo moguće napraviti detaljnije analize i usporedbe sa sadašnjim stanjem.

Sl. 26.: Kategorije korištenja zemljišta u općini Malinska-Dubašnica 2009. godine

Izvor: Katastarske zemljišne knjige za katastarske općine, Katastarski ured grada Krka

²⁰ Katastarska općina Bogović uključuje naselja Barušići, Bogovići, Kremenići, Ljutići, Malinska, Milovčići, Oštrobradić, Radići, Sv. Ivan i Žgombići. Katastarska općina Miholjice uključuje naselja Maršići, Sršići i Sv. Vid-Miholjice. Katastarska općina Sv. Anton uključuje naselja Milčetići, Porat, Sabljčići, Sv. Anton, Strilčići, Turčić, Vantačići i Zidarići.

Sl. 27.: Agrarni pejzaž u Općini.

A: polje u predjelu Dubašnica, djelomično obrađene čestice oko naselja Turčić; B: Gumno, naselje Ljutići, nekadašnje oruđe za poljoprivredu, danas se nakon više desetljeća zapuštanja obnavlja, kao ukras krajolika (mogući potencijal za turizam); C: Povrtnjak ispred kuće, naselje Bogovići. Snimljeno: 24. 2. 2009. (A), 5. 3. 2009. (B, C).

Proizlazi da je od 1960. do 2003. godine površina poljoprivrednog zemljišta smanjena za 1333 ha ili za 8,1 put (Tab. 18.). Od ukupno korištenog zemljišta 2009. godine na površine pod pašnjacima, šumama i ostalo (u to kategoriju ulaze dvorišta, ceste i putovi, zgrade i ostalo zemljište), a to su površine ekstenzivnijeg načina iskorištavanja, otpada 83,6% površine Općine (Sl. 26.). Istodobno je u tom razdoblju (1960. - 2003.) došlo do smanjenja površina oranica na samo 2,3% u odnosu na početak razdoblja (Tab.18.).

Poljoprivredne površine koje su se nekad intenzivno obrađivale velikim su dijelom prepuštene širenju travnatih površina i šume na račun kultiviranog

zemljišta. To je osobito vidljivo u zapadnom dijelu Općine, oko naselja Turčić (Sl. 27.A). Zato je najveći dio Općine pod šumskim površinama (58,8%, vidi Sl. 26.). Većina šuma je privatno vlasništvo pa su zbog toga šume parcelirane u tzv. drmune, odnosno čestice omeđene suhozidima.²¹ To je glavni razlog što se veći dio otoka Krka izdvaja u šumski krajolik pod nazivom drmunski. Takav drmunski pejzaž karakterizira i glavninu prostora Općine.

U naseljima se najčešće obrađuju povrtnjaci, koji čine dio kulturnoga krajolika Općine (Sl. 27.C). Godine 2003. od ukupno korištenih površina za poljoprivredu čak trećinu su činili povrtnjaci.

Tab. 18.: Ukupno korištene poljoprivredne površine i površine oranica i vrtova u Općini 1960. i 2003. godine

KATEGORIJE ZEMLJIŠTA	1960.	2003.
Površina oranica i vrtova u ha	264	6,04
Ukupno korištene površine u ha	1520	187,03

Napomena: u popisu 2003. u površine oranica i vrtova uključeni su povrtnjaci sa 2,12 ha površine. Izvor: Popis poljoprivrede 1960., Osnovni podaci individualnih gazdinstava, po naseljima, Knjiga I, SZS, Beograd, 1964.; Popis poljoprivrede 2003., Površina korištenoga poljoprivrednog i ostalog zemljišta po kategorijama (1. lipnja 2003.), DZS, podaci s weba <http://www.dzs.hr>

Iz podataka prikazanih u Tablici 19. jasno se vidi da je došlo do smanjenja površine posjeda. Podaci su djelomično usporedivi jer se promijenila metodologija popisivanja (stanovništvo kao nositelj posjeda 1964., a kućanstvo 2001.). Dok su 1961. prevladavali posjedi veličine 5 do 10 ha (39%), 2001. dominiraju sitni posjedi (manje od jednog ha) na koje otpada 358 (78%) kućanstava (Tab. 19.). Takvo je stanje sasvim suprotno očekivanom, ubrzano smanjenje poljoprivrednog stanovništva trebalo je rezultirati i smanjenjem broja vlasnika zemlje i povećanjem površina posjeda. No to se nije dogodilo. Sudeći prema dosadašnjem tijeku promjena, još se neko vrijeme ne može očekivati poboljšanje agrarne strukture, tj. rekonstruiranje zemljišnih površina, posebice ne u vlasničkom pogledu. Dio vlasnika zemlje u Općini živi u inozemstvu, a dio nije u mogućnosti riješiti imovinske odnose zbog uglavnom nesređenih zemljišnih knjiga.

.....
21 JAKOMINIĆ-TURK – TURK 1990.

**Tab. 19.: Poljoprivredno stanovništvo/kućanstva Općine
prema veličini posjeda 1961. i 2001. godine**

Veličina posjeda u hektarima	Poljoprivredno stanovništvo		Poljoprivredna kućanstva	
	1961.		2001.	
	Broj	%	Broj	%
do 1 ha	42	4,9	358	78,0
od 1 do 3 ha	122	14,3	49	10,7
od 3 do 5 ha	126	14,8	21	4,6
od 5 do 10 ha	333	39,0	21	4,6
više od 10 ha	231	27,0	10	2,1
Ukupno	854	100,0	459	100,0
Bez zemlje	48		554	

Izvor: Popis stanovništva 1961., Poljoprivredno stanovništvo, rezultati za naselja, Knjiga XV., SZS, Beograd, 1964.; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001.; kućanstva prema ukupnoj raspoloživoj površini zemljišta, prema vrsti poljoprivredne proizvodnje i ukupan broj stoke, peradi i košnica pčela, po gradovima/općinama, DZS, Zagreb, 2001.

Nadalje, socijalno-ekonomskim prestrukturiranjem stanovništva zemljišni posjed gubi ulogu prestiža u lokalnoj zajednici jer je novac brže pritjecao iz nepoljoprivrednih djelatnosti, a ponuđeni industrijski proizvodi postaju poželjniji od tradicionalno seoskih proizvoda.²²

5.4.2. Promjene u fizionomiji naselja

U uvodnom opisu fizionomske preobrazbe dane su osnove preobrazbe prostora u Općini. Ovdje je detaljnije opisana fizionomija naselja: arhitektura, izgled te veličina kuća. Najveće promjene u izgledu naselja Općine nastupaju nakon Drugoga svjetskog rata i odraz su socijalno ekonomskog prestrukturiranja stanovništva. Fizionomske promjene naselja različite su u pojedinim dijelovima promatranog prostora. Na fizionomsku preobrazbu sela uvelike je utjecala prometna dostupnosti, zadržavanje stanovništva te nepoljoprivrednog stanovništva unutar poljoprivrednog domaćinstva (ono je glavni nositelj promjena). Zapošljavanjem u nepoljoprivrednim djelatnostima u gradovima mijenja se ekonomski standard i način života stanovništva. S vremenom (porastom ekonomskog standarda) mijenja se tradicionalna arhitektura, stare

.....
22 ŠUNDALIĆ 2002.

kuće građene od kamena zamijenjene su novim ili su stare kamene obnovljene i proširene.

Promjene su najprije zahvatile središte Malinske. Već na prvi pogled na Sl. 28. uočava se da se središte Malinske od kraja 20-ih godina XX. stoljeća izrazito transformiralo. U središtu je malo starih, tipičnih kuća s autohtonom arhitekturom, što naselje Malinska čini atipičnim u odnosu na sva ostala otočna središta, pa i druga lokalna središta u Primorju slične veličine i značaja. Element starije arhitekture u središtu Malinske izostaje jer, iako nije posve nestala (Sl. 27.B), potisnuta je novijom gradnjom ili adaptacijama već postojećih kuća.

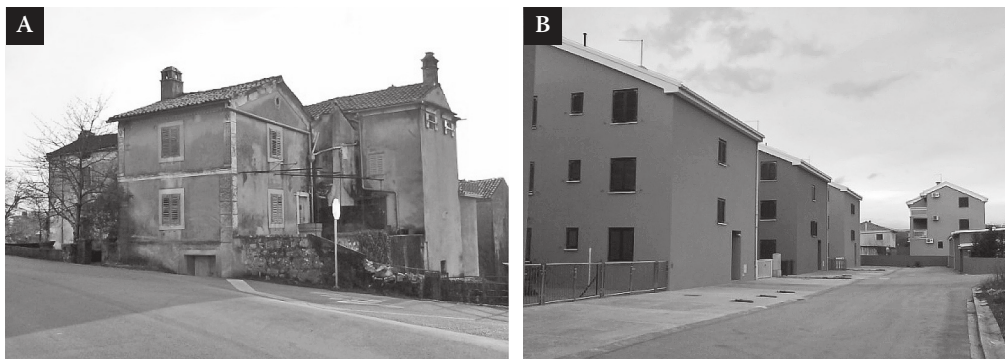

Sl. 28.: Transformacija središta Malinske

A Fotografija snimljena krajem 1920-ih godina (ustupljeno iz privatne zbirke dr. Milana Radića), **B** Današnji izgled luke, fotografija (snimljena 24. II. 2009.)

U fizionomiji naselja Općine isprepliću se elementi tradicionalna arhitekture (kamene kuće i prateći objekti) i elementi novogradnje (nove kuće, višestambene apartmanske zgrade, hoteli, gospodarski i poslovni objekti) (Sl. 29.).

Sl. 29.: Elementi tradicionalne i moderne arhitekture u regiji Naselja u unutrašnjosti;

A. Starija gradnja, gomilasti tip gradnje u naselju Kremenčići;

B. Novija gradnja, apartmani²³ u nizu, naselje Milčetići (snimljeno 5. III. 2009.)

Najviše elemenata novogradnje nalazimo u obalnim naseljima (Malinska, Zidarići, Vantačići, Porat), a manje u unutarnjem dijelu Općine, u kojem nije njihov broj zanemariv, pogotovo nakon 2000. godine. Zapošljavanjem u nepoljoprivrednim djelatnostima velik se dio stanovništva Općine počinje baviti turističkom djelatnošću. Porastom ekonomskog standarda (zapošljavanjem u nepoljoprivrednim djelatnostima), uz gradnju novih kuća, velik dio sredstava ulaže se u modernizaciju i gradnju novih objekata za smještaj gostiju (apartmani, sobe te kuće za odmor). No posljednjih godina sve je veća izgradnja tzv. apartmanskih zgrada te većih i manjih vikendica u kojima su stanovi za odmor i rekreaciju²⁴ – i to domaćeg stanovništva, ali i raznih investitora koji ne žive na području Općine, pa je u pojedinim dijelovima došlo do nagrdivanja krajolika.

.....
23 Termin „apartmani“ ne upućuje samo na privatne stanove za iznajmljivanje gostima tijekom turističke sezone. U govoru se on često koristi i za kuće novijeg datuma koje se grade radi prodaje stan po stan, uglavnom za odmor izvanotočnog stanovništva koje je trajni vlasnik tih stambenih jedinica.

24 Iako je ovaj rad definiran vremenskim okvirom uglavnom od popisa 1961. do 2001., ipak je korisno napomenuti neke podatke iz posljednjeg popisa 2011. godine, po kojem je stanova za odmor i rekreaciju u Općini bilo 5021, što je više nego udvostručenje u odnosu na samo deset godina ranije, tj. 2001. godine (2,2 puta više), kada ih je bilo 2283. U 2011. godini općina Malinska-Dubašnica bila je druga od svih gradova i općina u Primorsko-goranskoj županiji po broju korištenih stanova za odmor i rekreaciju, odmah nakon Crikvenice te daleko iznad drugog i trećeg naselja na otoku Krku po broju takvih stanova (a to su Dobrinj sa 2844 i Krk sa 2839). Čak i po ukupnom broju stanova (onih nastanjenih i onih za odmor; bilo ih je ukupno 7411) općina Malinska-Dubašnica bila je peta u cijeloj Primorsko-goranskoj županiji, odmah nakon Rijeke, Crikvenice, Malog Lošinja i Raba i prva na otoku. Stambenih je jedinica od 2001. do 2011. u Općini izvedeno više nego u svim prijašnjim popisnim razdobljima zajedno.

6. PROBLEMI I MOGUĆNOSTI ODRŽIVOG RAZVOJA OPĆINE

SWOT analiza način je ispitivanja četiri aspekta neke pojave: prednosti kojima raspolaže, nedostaci na kojima treba poraditi, mogućnosti koje se pojavljuju te ograničenja, odnosno prijetnje daljnjem razvoju. Kratica je nastala od engleskih riječi: strenghts (S), weaknesses (W), opportunities (O) i threats (T).

Da bi se utvrdili razvoj i transformacija (prostorna i socijalna) općine Malinska-Dubašnica, provedeno je istraživanje na terenu, putem intervjua i razgovora s više ljudi iz različitih dijelova Općine te različitih životnih zanimanja. Jedan od glavnih ciljeva postavljenih pred istraživanje bilo je utvrditi kvalitetu života te stavove domaćeg stanovništva o budućnosti kraja. Da bi se dobilo što uvjerljivije rangiranje prednosti i nedostataka života u Općini, u razgovorima su korištena pitanja otvorenog tipa (bez ponuđenih ili sugeriranih odgovora). Nastojalo se dati vremena sugovornicima koliko je to god bilo moguće. Rezultati tih razgovora u kombinaciji s opažanjem autora na terenu predočeni su u Tablici 20.

Tab. 20.: SWOT analiza socijalno-geografske transformacije Općine

<p>PREDNOSTI / S Dobar prometni položaj (blizina grada Krka i Rijeke te blizina turističkih tržišta) Klimatski povoljan kraj Sačuvanost krajolika izvan naselja Prisutnost najosnovnijih funkcija</p>	<p>NEDOSTACI / W Izgrađenost u pojedinim dijelovima Napredak infrastrukture, iako velik, ne prati uvijek gradnju u prostoru Mjestimično povećan pritisak na okoliš Nagla promjena načina života od 1990. do 2014. godine</p>
<p>MOGUĆNOSTI / O Turistički potencijal i dalje velik (npr. Turističko naselje Haludovo ili razvijanje turizma u unutrašnjosti) Obradiva površina na zapadu Općine, kao i nekoliko manjih lokacija</p>	<p>PRIJETNJE / T Blizina industrijskog područja (Omišalj i Rijeka) s obzirom na turističko opredjeljenje kraja Općine Iseljavanje, pogotovo mlađih Daljnja izgradnja kao prijetnja turizmu</p>

Iz svega navedenog proizlazi da bi razvoj Općine u budućnosti trebao poštovati načelo održivog razvoja. Održivost V. Lay definira kao sposobnost živog entiteta (bilo socijalnog, bilo biološkog) ili procesa da načinom svog

funkcioniranja, načinom djelovanja, teži (samo)održavaju, odnosno (samo) reproduciraju tijekom dugog razdoblja.²⁵ Održivi razvoj naglašava potrebu očuvanja prirodnog (biološkog) sustava (valja napustiti ideju da su prirodna dobra, kao zrak, voda, tlo... besplatni) uz potporu ekonomije (usmjeren je na podizanje životnoga standarda stanovništva).

V. Lay napominje da nema održivog razvitka i modernizacije ruralnog prostora bez elita sposobnih za brz razvitak, modernizaciju i razvojne solucije u duhu održivosti.²⁶ Količine i učestalost razvojnih inicijativa iz ruralnog prostora relativno su malobrojne, a motivacija za promjenu nailazi na ozbiljne organizacijske prepreke, bilo zbog manjka ljudi, bilo zbog njihova profesionalna i društvena profila kakav im ne omogućava plodnu i/ili prikladnu reakciju na eventualne ideje i inicijative.²⁷ Ipak, lokalno stanovništvo valja promatrati kao resurs (ono najbolje poznaje prostor) i instrument razvoja jer oni ruralni oblici društvene organizacije života i funkcionalno i morfološki i simbolički koji nemaju unutrašnjih snaga za (samo)reprodukciju – umiru.

U novije vrijeme dolazi do promjene u vrednovanju ruralnih područja. Kvaliteta prostora i međuljudskih odnosa postaje važan pokazatelj opće kvalitete života. Zbog svojih „prirodnih“ i „estetskih“ kvaliteta prevladavajuće urbano stanovništvo sve će više koristiti prostore agrarnoga krajolika.²⁸ Sela dobivaju svoju šansu, barem ona u kojima se donekle zadržalo stanovništvo. Kayser²⁹ ističe da je „u selima nužna kritična masa stanovništva koja će biti dovoljna da održi endogenu socijalnu dinamiku neophodnu za napredak“.³⁰ Odlaskom stanovništva dolazi i do gubitka karakterističnoga krajolika koji je produkt ljudskoga rada seoskoga stanovništva.

Prijeko je potrebna dugoročna i ciljana revitalizacija postojećih sela, inače prijeti opasnost od potpunoga nestanka tih tradicionalno oblikovanih naselja i društva. Unutar plana revitalizacije potrebno je istaknuti razvojne mogućnosti i sposobnosti tih malih seoskih zajednica koje bi valjalo poticati prema napretku, a da se pritom ne izgube temeljna obilježja prostora.

25 LAY 2002.

26 LAY 2002.

27 LAY 1998.

28 DEFILIPPS 2002.

29 KAYSER 1984.

30 ŠTAMBUK 1996.

U sela i ruralni prostor (novi stanovnici, ali i domaće stanovništvo) unosi se sve više elemenata gradskog načina života, sela se sve više urbaniziraju i gube svoja tradicionalna obilježja. Potrebno je spriječiti napuštanje poljoprivrednih djelatnosti jer postoji opasnost da se ruralna naselja postupno pretvore u naselja s drugom svrhom, primjerice u isključivo turistička mjesta ili u „naselja za spavanje“.

Sl. 30.: Starija gradnja kuća u nizu, ispred je dvorište s povrtnjakom – primjer kulturnog pejzaža koji bi, prema mišljenju mnogih mještana, trebalo održati i ubuduće u unutrašnjosti Općine (snimljeno 5. III. 2009.)

7. REZULTATI ISTRAŽIVANJA I ZAKLJUČAK

Istražujući socijalne i demografske prilike u naseljima općine Malinska-Dubašnica, autor se suočio s problemima koji pritišću cijeli hrvatski ruralni prostor, ali i s posebnostima koje su dio razvoja, litoralizacije i turističke valorizacije hrvatskih otoka. Naglašene su demografske promjene u Općini te gospodarske prilike u prostoru koji je na kraju XX. i početkom XXI. stoljeća doživio drastične promjene. Problem je i prirodni okoliš, koji je vrijedan razvojni izvor, te važna sastavnica ruralnog identiteta, a u posljednje je vrijeme sve ugroženiji.

U uvodnom dijelu ovog rada iznesene su hipoteze koje će sada biti detaljnije razmotrene:

1. Povoljan geografski položaj prostora u novije vrijeme prouzročio je smanjenje negativnih demografskih procesa.

Geografski položaj u velikoj mjeri utječe na razvojne procese određenog područja. Općina se nalazi blizu makroregionalnog središta Rijeke, kao i otočnog središta (područnog centra) Krka, s kojima je dobro prometno povezana. Povoljan prometni položaj posebno je došao do izražaja nakon gradnje mosta kopno-otok Krk, nakon čega je došlo do imigracije stanovništva u Općinu, kao i u druge općine otoka Krka. Lokalno je stanovništvo imalo razlog više za ostanak u Općini, u kojoj se snažnije razvijaju djelatnosti uslužnoga karaktera, prije svega turizam.

2. Razvoj turizma prouzročio je slijed deagrarnizacije i urbanizacije naselja.

Općina je 2009. godine proslavila stoljeće organiziranog turizma u Malinskoj. Tu se podrazumijevaju društva za poljepšanje, uređenje i unapređenje mjesta kako bi ono bilo privlačno turistima. Turizam se razvija kao masovni oblik posljednjih pedesetak godina, iako je bio zastoj u vrijeme Domovinskoga rata te postupni rast nakon njega. Razvoj turizma utjecao je na gospodarske

prilike u Općini kao cjelini, kao i na promjene u načinu življenja i privređivanja stanovnika Općine. Stanovništvo napušta poljoprivredu u potpunosti ili djelomice. U potpunosti zbog prijelaza u uslužne djelatnosti, prije svega turizam ili djelatnosti koje prate turizam. Ipak, u određenom broju kućanstava poljoprivredna aktivnost nije zamrla te služi kao dopunska djelatnost, uglavnom za manju proizvodnju i vlastite potrebe ili za ponudu tijekom turističke sezone, što je zasad rijetkost. Urbanizacija ruralnih krajeva nije povezana isključivo s razvojem turizma, ali je on svakako utjecao na promjenu načina života stanovnika Općine, kao i izgled naselja u njoj.

3. Socijalnu transformaciju naselja pratila je i intenzivna transformacija prostora.

Transformacija naselja povezana je s promjenom načina života ljudi u Općini. Ipak, izrazita transformacija naselja bila je moguća tek nakon znatnog odmaka u procesu deagrarizacije. Tada je tek stvorena mogućnost za intenzivnu gradnju, koja je širila granice naselja na nekadašnje obradive površine. Razvoj turizma pospješio je gradnju objekata, tj. stanova za odmor i rekreaciju, a time se, dakako, razvijala infrastruktura koja je na svoj način izmijenila pejzažnu sliku većeg dijela Općine.

Očekuje se i ubuduće daljnja transformacija prostora.³¹ Općina je pod određenim zadatkom rješavanja problema usmjeravanja svog razvoja. Lokalno stanovništvo je u proteklih nekoliko desetljeća imalo veliku ulogu u procesu transformacije prostora jer je ono, primajući inovacije izvana, potaknulo taj proces. U posljednje vrijeme vanjski su faktori pojačali utjecaj na fizionomske i ostale promjene u Općini. Jedino će čvrstim odgovorom, opetovanim jačanjem uloge lokalnog stanovništva, prostor Općine moći težiti uravnoteženom i željenom razvoju.

.....
31 Promjena broja stanova za stalno stanovanje u Općini od 2001. do 2011. godine ukazuje na to da se gradnja na ovom prostoru nastavlja i dalje. Na području Općine bilo je 2001. godine 1264 stanova za stalno stanovanje, a 2011. odgovarajući je broj 1604, što je povećanje za 340 stanova, tj. 26,9%. Za razdoblje 1991. – 2001. odgovarajući postotak rasta iznosio je 13,2%, a za razdoblje 1981. – 1991. bio je 40,7%. Komentar za ove, najnovije promjene na prostoru Općine ovdje će izostati zbog obujma i tematike rada.

POPIS TABLICA

Tab. 1.: Turistički promet u Malinskoj od 1961. do 2011. godine, prosjeci petogodišnjih razdoblja

Tab. 2.: Neke centralnomjesne funkcije Malinske, Krka i Rijeke 2009. godine

Tab. 3.: Malinska kao centar rada 1991. i 2001. godine – broj zaposlenika iz drugih naselja; po naseljima, za otok Krk po općinama iz 1993. godine

Tab. 4.: Područja rada dnevnih migranata iz Općine 1991. i 2001. godine

Tab. 5.: Naselja – centri rada dnevnih migranata iz Općine 2001. godine

Tab. 6.: Kretanje broja poljoprivrednika općine Malinska-Dubašnica po regijama od 1961. do 2001. godine

Tab. 7.: Promjena broja poljoprivrednika općine Malinska-Dubašnica po regijama u međupopisnim razdobljima od 1961. do 2001. godine

Tab. 8.: Kretanje broja stanova za stalno stanovanje u Općini 1971. – 2001. godine

Tab. 9.: Stanovi u Općini: broj osoba po kućanstvu i udio stanova s priključkom na električnu struju i vodu iz vodovoda 1971. i 1991. godine

Tab. 10.: Kretanje broja nastanjenih i napuštenih stanova u regijama Općine 1971. – 2001. godine

Tab. 11.: Broj stanova koji se koriste povremeno (stanovi za odmor i rekreaciju) u regijama Općine 1971. i 2001. godine

Tab. 12.: Međupopisne promjene broja stanovnika u regijama općine Malinska-Dubašnica u razdoblju od 1857. do 2011. godine

Tab. 13.: Pokazatelj dobne strukture (indeks starosti) stanovništva općine Malinska-Dubašnica 1961. i 2001. godine

Tab. 14.: Koeficijent feminiteta stanovništva općine Malinska-Dubašnica prema dobnim grupama 2001. godine

Tab. 15.: Struktura aktivnog stanovništva općine Malinska-Dubašnica prema području djelatnosti 1961. i 1971. godine

Tab. 16.: Struktura aktivnog stanovništva općine Malinska-Dubašnica prema području djelatnosti 1991. i 2001. godine

Tab. 17.: Broj zaposlenika u nekim hotelskim i uslužnim poduzećima u Općini, od 1970-ih do danas

Tab. 18.: Ukupno korištene poljoprivredne površine i površine oranica Općine 1960. i 2003. godine

Tab. 19.: Poljoprivredno stanovništvo/kućanstva Općine prema veličini posjeda 1961. i 2001. godine

Tab. 20.: SWOT analiza socijalno-geografske transformacije Općine

POPIS GRAFIČKIH PRILOGA

Sl. 1.: Prostorna struktura sjeverozapadnog dijela otoka Krka s područjem općine Malinska-Dubašnica

Sl. 2.: Reljef i obale otoka Krka

Sl. 3.: Regije općine Malinska-Dubašnica

Sl. 4.: Prometna karta sjeverozapadnog dijela otoka Krka s općinom Malinska-Dubašnica

Sl. 5.: Indeks broja turista i broja noćenja u Malinskoj od 1960. do 2011. god. (1960.=100)

Sl. 6.: Promjena udjela poljoprivrednika u Općini po regijama 1961. – 2001.

Sl. 7.: Migracijski saldo po naseljima Općine u razdobljima 1961. – 1971. i 1971. – 1981. godine

Sl. 8.: Migracijski saldo po naseljima Općine u razdobljima 1981. – 1991. i 1991. – 2001. godine

Sl. 9.: Stupanj urbanizacije naselja na području općine Malinska-Dubašnica 1991. godine

Sl. 10.: Broj stanova za odmor i rekreaciju u naseljima Općine 2001. godine

Sl. 11.: Urbanizirana zona Malinske – tipičan primjer vikendaškoga pejzaža u priobalnom dijelu Hrvatske

Sl. 12.: Prirodno kretanje stanovništva Općine 1964. – 2006. godine

Sl. 13.: Opće kretanje stanovništva Općine 1961. – 1971. godine

Sl. 14.: Opće kretanje stanovništva Općine 1971. – 1981. godine

Sl. 15.: Opće kretanje stanovništva Općine 1981. – 1991. godine

Sl. 16.: Opće kretanje stanovništva Općine 1991. – 2001. godine

Sl. 17.: Struktura stanovništva Općine po velikim dobnim skupinama 1961. i 2001. godine

Sl. 18.: Udjeli ženskog stanovništva Općine prema ženskim dobnim kontingentima 2001. godine

Sl. 19.: Struktura aktivnog stanovništva općine Malinska-Dubašnica po sektorima gospodarskih djelatnosti 1961. i 2001. godine

Sl. 20.: Zaposleni po sektorima gospodarskih djelatnosti u regijama Općine 1961., 1971., 1991. i 2001. godine

Sl. 22.: Izumrlo naselje Sršići, gledano iz zraka (satelitska snimka)

Sl. 23.: Transformacija Općine vidljiva je iz zraka (satelitska snimka)

Sl. 25.: Objekti za stanovanje i odmor u naseljima Sv. Vid-Miholjice i Maršići

Sl. 26.: Kategorije korištenja zemljišta u općini Malinska-Dubašnica 2009. godine

POPIS FOTOGRAFIJA

Sl. 21.: Hotel Malin (Malinska), kao hotel s najviše kapaciteta u Općini nakon 2000. godine do danas

Sl. 24.: Primjer uređenja obale na način betonizacije u naselju Vantačići (snimljeno 5. III. 2009.)

Sl. 27.: Agrarni pejzaž u Općini (snimljeno: 24. II. i 5. III. 2009.)

Sl. 28.: Transformacija središta Malinske (snimljeno 24. II. 2009.)

Sl. 29.: Elementi tradicionalne i moderne arhitekture u regiji Naselja u unutrašnjosti (snimljeno 5. III. 2009.)

Sl. 30.: Starija gradnja kuća u nizu, ispred je dvorište s povrtnjakom – primjer kulturnog pejzaža koji bi, prema mišljenju mnogih mještana, trebalo održati i ubuduće u unutrašnjosti Općine (snimljeno 5. III. 2009.)

PRILOZI

Prilog 1. Tab. 1.: Osnovni podaci za naselja po regijama Općine 2011. godine

Naselja/ Regije	Površina u km ²	Gustoća naseljenosti stan./km ²	Broj kućanstava	Kategorija ceste na kojoj se naselje nalazi
Malinska	1,89	511	403	Križište županijskih cesta Ž5085 i Ž5086
Porat	4,32	45	72	Županijska cesta Ž5086
Vantačići	1,59	136	123	Križište županijske Ž5086 i nerazvrstane ceste
Zidarići	0,39	279	38	Križište županijske Ž5086 i nerazvrstane ceste
Ostala obalna naselja	6,3	82	233	Županijska cesta Ž5086
Barušići	3,38	9	12	Lokalna cesta L58070
Bogovići	1,23	255	137	Križište županijskih Ž5085 i Ž5086, lokalne L58089 i nerazvrstane ceste
Kremenići	0,9	83	33	Lokalna cesta L58070
Ljutići	0,3	30	7	Nerazvrstana cesta; odvojak od L58070
Maršići	0,78	18	7	Križište državne D102 i županijske ceste Ž5087
Milčetići	0,3	803	108	Lokalna cesta L58070
Milovčići	0,48	254	36	Nerazvrstana cesta; odvojak od L58070
Oštrobradić	2,37	36	35	Križište lokalne L58070 i nerazvrstane ceste
Radići	1,28	132	69	Križište županijske Ž5086 i nerazvrstane c.
Sabljići	3,89	6	9	Nerazvrstana cesta; odvojak od D104
Sršići	7,06	0	0	Nerazvrstane ceste; odvojci od državne D102 i lokalne ceste L34008
Strilčići	2,91	1	3	Nerazvrstana cesta; odvojak od D104
Sv. Anton	0,45	326	65	Nerazvrstana cesta; odvojak od L58070
Sv. Ivan	0,78	86	25	Križište lokalne L58089 i nerazvrstanih cesta

Naselja/ Regije	Površina u km ²	Gustoća naseljenosti stan./km ²	Broj kućanstava	Kategorija ceste na kojoj se naselje nalazi
Sv. Vid-Miholjice	2,55	101	133	Križište županijskih Ž5086 i Ž5087, lokalne L58070 i nerazvrstanih cesta
Turčić	0,66	33	9	Nerazvrstana cesta; odvojak od Ž5086
Žgombići	0,93	63	21	Križište lokalne L58070 i nerazvrstane ceste
Naselja u unutražnosti	30,86	54	709	Županijska Ž5086 i Ž5087, lokalna L58070 i ostale lokalne ceste
Ukupno općina M-D	39,05	80	1358	

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2011.,
www.dzs.hr, (13. VII. 2014.); FELDBAUER 2005.

Prilog 2. Tab. 2.: Kretanje broja stanovnika naselja Općine od 1857. do 2011. godine

NASELJA	1857.	1869.	1880.	1890.	1900.	1910.	1921.	1931.	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.
Barušići	33	36	37	33	37	39	36	39	52	47	36	33	26	22	24	30
Bogovići	160	176	210	196	211	194	183	195	144	141	137	110	107	173	163	314
Kremenčići	85	93	88	102	85	88	68	68	58	54	50	46	31	32	54	75
Ljutići	49	54	55	52	62	48	38	33	43	40	27	21	24	20	14	9
Malinska	103	113	142	173	204	222	248	315	290	319	326	392	700	999	607	965

IVAN KIRINČIĆ, SOCIJALNO-GEOGRAFSKA TRANSFORMACIJA
OPĆINE MALINSKA-DUBAŠNICA (II. DIO)

NASELJA	1857.	1869.	1880.	1890.	1900.	1910.	1921.	1931.	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.
Maršići	33	36	48	48	37	37	36	14	13	4	9	-	5	6	10	14
Milčetići	73	80	81	88	88	81	86	92	78	66	63	49	61	62	251	241
Milovčići	80	88	94	98	110	100	81	80	71	68	62	55	40	51	77	122
Oštrobradić	150	165	188	202	209	234	194	150	161	165	130	111	78	79	89	86
Porat	83	91	91	110	109	119	122	122	107	110	95	100	101	109	138	193
Radići	42	46	33	30	41	39	23	30	20	21	15	12	8	-	511	169
Sabljići	47	52	72	72	56	49	35	32	36	35	28	16	14	9	13	22
Sršići	62	68	59	63	55	39	35	26	13	7	7	4	-	-	-	-
Striljići	39	43	30	35	37	31	23	14	14	12	13	12	5	9	10	3
Sv. Anton	116	128	156	152	141	156	152	149	142	134	119	88	101	100	121	147
Sv. Ivan	96	105	84	75	61	54	57	49	42	39	34	44	37	45	52	67

UKUPNO	Žgombići	Zidarići	Vantačići	Turčić	Sv. Vid-Miholjice	NASELJA
1704	49	66	59	60	219	1857.
1873	54	73	65	66	241	1869.
2000	57	70	64	65	276	1880.
2093	53	70	67	65	309	1890.
2120	55	66	65	60	331	1900.
2134	64	67	55	55	363	1910.
2003	76	79	41	56	334	1921.
1981	48	85	57	44	339	1931.
1807	46	63	67	38	309	1948.
1755	38	58	57	36	304	1953.
1589	25	64	55	25	269	1961.
1502	30	52	53	30	244	1971.
1687	25	50	56	23	195	1981.
2169	34	43	97	24	255	1991.
2726	59	68	192	17	256	2001.
3142	59	109	216	22	257	2011.

Izvor: KORENČIĆ 1979; Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 1981.; Stanovništvo po naseljima, općinama i zajednicama općina, Dokumentacija 553, Republički zavod za statistiku, Zagreb, 1982.; Popis stanovništva 1991.; Stanovništvo u zemlji i inozemstvu po naseljima, Knjiga 16, Dokumentacija 911, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 1996.; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., CD-ROM, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2003.; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2011., Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, <http://www.dzs.hr/>.

Prilog 3. Tab. 3.: Prirodno kretanje stanovništva Općine 1964. – 2000. godine

God.	Br. stan.	Živorodeni	Stopa u ‰	Umrli	Stopa u ‰	Prir. prirast/ pad	Stopa u ‰
1964.	1526,9	17	11,1	24	15,7	-7	-4,6
1966.	1509,5	14	9,3	15	9,9	-1	-0,7
1968.	1492,1	17	11,4	22	14,7	-5	-3,4
1970.	1474,7	18	12,2	20	13,6	-2	-1,4
1972.	1520,5	17	11,2	13	8,5	4	2,6
1974.	1557,5	16	10,3	15	9,6	1	0,6
1976.	1594,5	22	13,8	27	16,9	-5	-3,1
1978.	1631,5	18	11	17	10,4	1	0,6
1980.	1668,5	21	12,6	17	10,2	4	2,4
1982.	1735,2	29	16,7	21	12,1	8	4,6
1984.	1831,6	41	22,4	26	14,2	15	8,2
1986.	1928	25	13	25	13	0	0
1988.	2024,4	23	11,4	20	9,9	3	1,5
1990.	2120,8	31	13	18	8,5	13	6,1
1992.	2224,7	31	13,9	26	11,7	5	2,2
1994.	2336,1	19	8,1	31	13,3	-12	-5,1
1996.	2447,5	23	9,4	24	9,8	-1	-0,4
1998.	2558,9	28	10,9	22	8,6	6	2,3
2000.	2670,3	18	6,7	26	9,7	-8	-3

Izvor: KORENČIĆ 1979; Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 1981.; Stanovništvo po naseljima, općinama i zajednicama općina. Dokumentacija 553, Republički zavod za statistiku, Zagreb, 1982.; Popis stanovništva 1991.; Stanovništvo u zemlji i inozemstvu po naseljima, Knjiga 16, Dokumentacija 911, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 1996.; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., CD-ROM, DZS, Zagreb, 2003.; Tablogrami rođenih i umrlih po naseljima Hrvatske 1964. – 2001., Savezni/Republički/Državni zavod za statistiku, Beograd/ Zagreb 1965. – 2001.

Prilog 4. Tab. 4.: Tipovi općeg kretanja stanovništva

TIP	OBILJEŽJE	TREND općeg kretanja stan.
E1	- prirodna promjena pozitivna - popisom utvrđeno kretanje pozitivno - stopa prirodne promjene veća od stope popisom utvrđenog povećanja	emigracija
E2	- prirodna promjena pozitivna - popisom utvrđeno kretanje negativno - stopa prirodne promjene veća od stope popisom utvrđenog smanjenja	depopulacija
E3	- prirodna promjena pozitivna - popisom utvrđeno kretanje negativno - stopa prirodne promjene manja od stope popisom utvrđenog smanjenja	izrazita depopulacija
E4	- prirodna promjena negativna - popisom utvrđeno kretanje negativno - stopa prirodne promjene manja od stope popisom utvrđenog smanjenja	izumiranje
I1	- prirodna promjena pozitivna - popisom utvrđeno kretanje pozitivno - stopa popisom utvrđenog povećanja veća od stope prirodne promjene (priraštaja)	porast imigracijom
I2	- prirodna promjena negativna - popisom utvrđeno kretanje pozitivno - stopa popisom utvrđenog povećanja veća od stope prirodne promjene (smanjenja)	obnova imigracijom
I3	- prirodna promjena negativna - popisom utvrđeno kretanje pozitivno - stopa popisom utvrđenog povećanja manja od stope prirodne promjene (smanjenja)	slaba obnova imigracijom
I4	- prirodna promjena negativna - popisom utvrđeno kretanje negativno - stopa popisom utvrđenog smanjenja manja od stope prirodne promjene (smanjenja)	vrlo slaba obnova imigracijom

Izvor: NEJAŠMIĆ 2005.

**Prilog 5. Tab. 5.: Tipovi općeg kretanja stanovništva po
naseljima u regijama Općine 1961. – 1981. godine**

Naselja/ Regije	1961. - 1971.				1971. - 1981.			
	Porast/ Pad	Prirodni porast/pad	TIP	Migracijski saldo	Porast/ Pad	Prirodni porast/pad	TIP	Migracijski saldo
Malinska	66	14	I1	52	308	89	I1	219
Porat	5	2	I1	3	1	-3	I3	4
Vantačići	-2	-4	I4	2	3	-3	I2	6
Zidarići	-12	-5	E4	-7	-2	-8	I4	6
Ostala obalna nas.	-9	-7	E4	-2	2	-14	I3	12
Barušići	-3	-2	E4	-1	-7	-9	I4	2
Bogovići	-27	-12	E4	-15	-3	-13	I4	10
Kremenići	-4	-7	I4	3	-15	-7	E4	-8
Ljutići	-6	1	E3	-7	3	-3	I2	6
Maršići	-9	0	E3	-9	5	0	I1	5
Milčetići	-14	-2	E4	-12	12	-6	I2	18
Milovčići	-7	-4	E4	-3	-15	-4	E4	-11
Oštrobradić	-19	2	E3	-21	-33	-7	E4	-26
Radići	-3	-3	0	0	-4	-5	I4	1
Sabljići	-12	0	E3	-12	-2	1	E3	-3
Sršići	-3	0	E3	-3	-4	0	E3	-4
Strilčići	-1	2	E2	-3	-7	0	E3	-7
Sv. Anton	-31	-5	E4	-26	13	-2	I2	15
Sv. Ivan	10	-3	I2	13	-7	-3	E4	-4
Sv. Vid-Miholjice	-25	-13	E4	-12	-49	-8	E4	-41
Turčić	5	-3	I2	8	-7	-6	E4	-1
Žgombići	5	0	I1	5	-5	-5	0	0
Naselja u unutrašnjosti	-144	-49	E4	-95	-125	-77	E4	-48
Ukupno općina M-D	-87	-42	E3	-45	185	-2	I2	187

Izvor: KORENČIĆ 1979; Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 1981.; Stanovništvo po naseljima, općinama i zajednicama općina, Dokumentacija 553, Republički zavod za statistiku, Zagreb, 1982.; Popis stanovništva 1991.; Stanovništvo u zemlji i inozemstvu po naseljima, Knjiga 16, Dokumentacija 911, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 1996.; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., CD-ROM, DZS, Zagreb, 2003.; Tablogrami rođenih i umrlih po naseljima Hrvatske 1964. – 2001., Savezni/Republički/Državni zavod za statistiku, Beograd/Zagreb 1964. – 2001.; Matične knjige rođenih i umrlih, župnog ureda Dubašnica, 1961. – 1963.; Matične knjige rođenih i umrlih, župnog ureda Sv. Vid, 1961. – 1963.

Tab. 6.: Tipovi općeg kretanja stanovništva po naseljima u regijama Općine 1981. – 2001. godine

Naselja/ Regije	1981. - 1991.				1991. - 2001.			
	Porast/ Pad	Prirodni porast/pad	TIP	Migracijski saldo	Porast/ Pad	Prirodni porast/pad	TIP	Migracijski saldo
Malinska	299	179	I1	120	-392	84	E3	-476
Porat	8	-9	I3	17	29	2	I1	27
Vantačići	41	-7	I2	48	95	-4	I2	99
Zidarići	-7	-7	0	0	25	5	I1	20
Ostala obalna nas.	42	-23	I2	65	149	3	I1	146
Barušići	-4	-3	E4	-1	2	-4	I3	6
Bogovići	66	-3	I2	69	-10	-10	0	0
Kremenići	1	-1	I2	2	22	-2	I2	24
Ljutići	-4	-6	I4	2	-6	-4	E4	-2
Maršići	1	0	I1	1	4	-1	I2	5
Milčetići	1	-4	I3	5	189	0	I1	189
Milovčići	11	-5	I2	16	26	-5	I2	31
Oštrobradić	1	-18	I3	19	10	-13	I3	23
Radići	-8	-2	I4	-6	511	-2	I2	513
Sabljići	-5	-3	E4	-2	4	-1	I2	5
Sršići	0	0	-	0	0	0	-	0
Strilčići	4	0	I2	4	1	0	I1	1
Sv. Anton	-1	-10	I4	9	21	-10	I2	31
Sv. Ivan	8	-6	I2	14	7	0	I1	7
Sv. Vid-Miholjice	60	-18	I2	78	1	-24	I3	25
Turčić	1	-3	I3	4	-7	-3	E4	-4
Žgombići	9	-2	I2	11	25	-4	I2	29
Naselja u unutrašnjosti	141	-84	I2	225	800	-83	I2	883
Ukupno općina M-D	482	72	I1	410	557	4	I1	553

Izvor: Vidi tab 5.

Prilog 6. Tab. 7.: Struktura aktivnog stanovništva općine Malinska-Dubašnica po sektorima gospodarskih djelatnosti 1961., 1971., 1991. i 2001. godine po regijama Općine

Godina	Regija Općine	Sektori djelatnosti u %			
		I	II	III	IV
1961.	Malinska	12,5	11,3	60,2	16
	Ostala obalna naselja	92,3	1,3	6,4	0,0
	Naselja u unutrašnjosti	76,2	9,0	10,2	4,6
	Ukupno Općina	68,4	8,3	17,5	5,8
1971.	Malinska	9,0	15,9	64,1	11,0
	Ostala obalna naselja	54	7,9	38,1	0,0
	Naselja u unutrašnjosti	53,2	13,4	30,9	2,5
	Ukupno Općina	40,2	13,5	41,6	4,7
1991.	Malinska	3,6	11,5	73,4	11,5
	Ostala obalna naselja	25,6	7,7	59,0	7,7
	Naselja u unutrašnjosti	8,8	15,9	62,3	13,0
	Ukupno Općina	8,0	12,9	67,4	11,7
2001.	Malinska	3,4	14,1	65	17,5
	Ostala obalna naselja	20,8	10,4	60,4	8,4
	Naselja u unutrašnjosti	4,4	20,8	58,8	16
	Ukupno Općina	6,2	18	60,4	15,4

Napomena: nedostaju podaci za 1981. godinu. Izvor: Popis stanovništva 1961.; Aktivnost i delatnost, rezultati za naselja, Knjiga XIV., Savezni zavod za statistiku, Beograd. 1965.; Popis stanovništva i stanova 1971.; Stanovništvo delatnost, rezultati po naseljima i opštinama, knjiga X., Savezni zavod za statistiku, Beograd. 1974.; Popis stanovništva 1991.: Aktivno stanovništvo u zemlji koje obavlja zanimanje prema području djelatnosti, po naseljima, Dokumentacija 885, DZS, Zagreb, 1994; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001.; Aktivno stanovništvo u zemlji koje obavlja zanimanje, prema području djelatnosti, po naseljima, CD-ROM, DZS, Zagreb, 2003.

Prilog 7. Tab. 8.: Turistički promet u Malinskoj od 1961. do 2013. godine

Godina	Broj turista	Broj noćenja	Godina	Broj turista	Broj noćenja
1961.	8 639	109 971	1986.	80 840	587 831
1962.	9 593	119 650	1987.	83 396	588 521
1963.	10 635	141 255	1988.	76 517	540 047
1964.	13 634	166 765	1989.	80 245	538 710
1965.	12 369	146 683	1990.	72 083	460 007
1966.	11 855	147 142	1991.	12 712	63 314
1967.	14 053	163 650	1992.	19 643	117 556
1968.	13 796	150 114	1993.	23 009	143 820
1969.	14 245	141 251	1994.	44 890	270 854
1970.	16 811	145 633	1995.	27 234	148 052
1971.	21 211	185 911	1996.	45 954	260 319
1972.	32 600	251 260	1997.	51 520	316 678
1973.	36 490	307 159	1998.	49 814	297 402
1974.	39 590	317 258	1999.	38 007	210 095
1975.	42 729	296 971	2000.	57 621	343 320
1976.	38 585	283 641	2001.	65 332	403 889
1977.	46 805	315 528	2002.	56 700	351 407
1978.	58 714	395 243	2003.	57 526	364 126
1979.	52 505	374 056	2004.	59 124	352 798
1980.	53 899	412 376	2005.	52 877	332 821
1981.	58 138	438 540	2006.	59 916	363 250
1982.	55 243	395 035	2007.	67 003	409 567
1983.	59 072	436 586	2008.	65 843	412 876
1984.	69 634	467 697	2009.	69 816	427 030
1985.	75 634	583 821	2010.	73 202	448 847
			2011.	80 394	487 792
			2012.	77 018	477 985
			2013.	77 788	482 805

Napomena: podebljano su naglašene godine maksimuma i minimuma turističkog prometa. Izvor: Izvještaj turističkog saveza kotara Rijeka, 1960. – 1964. god., Rijeka, 1965.; Statistička saopćenja – Turizam, Međuopćinski zavod za statistiku, odnosno Ured za statistiku Rijeka, 1965. – 1999.; Turistička zajednica općine Malinska-Dubašnica, 2000. – 2013.

Prilog 8. Sl. 1.: Malinska, promjena u zapadnom dijelu luke

A Fotografija snimljena 1930-ih godina (ustupljeno iz privatne zbirke dr. Milana Radića)

B Današnji izgled luke u Malinskoj (snimljeno 24. II. 2009.)

Izvori i literatura

Izvori:

Google Earth (11. II. 2009.)

Interni podaci DZS-a, Zagreb 1991. (Projekt „Urbanizacija Hrvatske“)

Internetska stranica hotela Malin, <http://www.hotelmalin.com/home/fotogalerija> (pristupljeno 24. VII. 2013.)

Intervju istraživanje provedeno 23. – 25. II. 2009.

Izveštaj turističkog saveza kotara Rijeka 1960. – 1964. god., Rijeka 1965.

Katastarske zemljišne knjige za katastarske općine, Područni ured za katastar Rijeka,

Ispostava - odsjek za katastar nekretnina Krk, 23. II. 2009.

KORENČIĆ, Mirko, *Stanovništvo i naselja Socijalističke Republike Hrvatske 1857. – 1971.*, Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1979.

Matične knjige rođenih i umrlih, župnog ureda Dubašnica, 1961. – 1963.

Matične knjige rođenih i umrlih, župnog ureda Sv. Vid, 1961. – 1963.

Popis poljoprivrede 1960. Osnovni podaci individualnih gazdinstava po naseljima. Knjiga I., Savezni zavod za statistiku, Beograd 1964.

Popis stanovništva 1961. Aktivnost i delatnost, rezultati za naselja. Knjiga XIV., Savezni zavod za statistiku, Beograd 1965.

Popis poljoprivrede 1961. Poljoprivredno stanovništvo, rezultati za naselja. Knjiga XV., Savezni zavod za statistiku, Beograd 1965.

Popis stanovništva 1961. Spol i starost – rezultati za naselja. Knjiga XI., Savezni zavod za statistiku, Beograd 1965.

Popis poljoprivrede 1971. Poljoprivredno stanovništvo rezultati za naselja. Knjiga XV., Savezni zavod za statistiku, Beograd 1975.

Popis poljoprivrede 1971. Stanovi prema korištenju, druge nastanjene prostorijske jedinice i broj lica, rezultati po naseljima, tablica 1-1., Savezni zavod za statistiku, Beograd 1972.

Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 1981. Stanovništvo po naseljima, općinama i zajednicama općina, Dokumentacija 553, Republički zavod za statistiku, Zagreb 1984.

Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 31. III. 1981. Stanovništvo – tablica 1-1-7. Ukupno poljoprivredno stanovništvo u zemlji po mjestu stanovanja prema aktivnosti i spolu, Republički zavod za statistiku, Zagreb 1982.

Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 31. III. 1981. Stanovi i površina stana prema korištenju, druge nastanjene prostorije i broj lica, rezultati u njima, po naseljima, Tablica 3-1-1, Republički zavod za statistiku, Zagreb 1982.

Popis stanovništva 1991. Stanovi prema načinu korištenja, druge nastanjene prostorije i broj osoba u stanovima i drugim nastanjenim prostorijama po naseljima, Dokumentacija 888, Državni zavod za Statistiku, Zagreb 1995.

Popis stanovništva 1991. Poljoprivredno stanovništvo, prema aktivnosti i spolu po naseljima, Dokumentacija 886, Državni zavod za Statistiku, Zagreb 1994.

Popis stanovništva 1991. Stanovništvo u zemlji i inozemstvu po naseljima. Knjiga 16, Dokumentacija 911, Državni zavod za statistiku, Zagreb 1996.

Popis stanovništva 1991. Tablica 1.1.9. Radnici, povratnici, učenici i studenti po naseljima, Državni zavod za statistiku, Zagreb 1995.

Popis stanovništva 1991. Centri rada koji primaju 100 i više aktivnih stanovnika koji obavljaju zanimanje, interni podaci Geografskog odsjeka PMF-a u Zagrebu, Zagreb 1994.

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. Aktivno stanovništvo u zemlji koje obavlja zanimanje, prema području djelatnosti po naseljima, CD-ROM, Državni zavod za statistiku, Zagreb 2003.

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001. Stanovništvo i kućanstvo po naseljima – Tablica 1.1.11. Poljoprivredno stanovništvo prema aktivnostima i spolu, po naseljima, Državni zavod za statistiku, Zagreb 2003.

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001. Kućanstva prema ukupnoj raspoloživoj površini zemljišta, prema vrsti poljoprivredne proizvodnje i ukupan broj stoke, peradi i košnica pčela, po gradovima/općinama, DZS, Zagreb 2001.

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001. Stanovništvo i kućanstvo po naseljima – Tablica 1.1.12. Dnevni i tjedni migranti po naseljima, Državni zavod za statistiku, Zagreb 2003.

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001. Stanovništvo i kućanstvo po naseljima – Tablica 1.1.10. Stanovništvo prema aktivnosti i spolu, po naseljima, Državni zavod za statistiku, Zagreb 2003.

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001. Stanovi prema načinu korištenja, po naseljima. Tablogram 3.1.1., Državni zavod za statistiku, Zagreb 2003.

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001. Centri rada koji primaju 100 i više aktivnih stanovnika koji obavljaju zanimanje, CD-ROM, interni podaci Geografskog odsjeka PMF-a u Zagrebu, Zagreb 2001.

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2011.; Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, <http://www.dzs.hr/> (pristupljeno 13. VII. 2014.)

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2011.; Stanovi prema načinu korištenja po gradovima/općinama, <http://www.dzs.hr/> (pristupljeno 13. VII. 2014.)

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2011.; Popisane osobe, kućanstva i stambene jedinice, prvi rezultati popisa po naseljima, <http://www.dzs.hr/>, (pristupljeno 13. VII. 2014.)

Statistička saopćenja – Turizam, Međuopćinski zavod za statistiku, odnosno Ured za statistiku Rijeka, 1961. – 1999.

Veliki atlas Hrvatske, ur. Ivanka Borovac, Zagreb: Mozaik knjiga, 2002.

Turistička zajednica Općine Malinska-Dubašnica, podaci za 2000. – 2008.

Turistička zajednica otoka Krka, 2006.

Literatura:

CIFRIĆ, Ivan, Zagađenje i ugrožavanje seoskog okoliša, *Prostor iza – kako modernizacija mijenja hrvatsko selo*, ur. Maja Štambuk, Ivan Rogić, Anka Mišetić, Zagreb: Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“, 2002., 265-285.

CRKVENČIĆ, Ivan, Socijalnogeografski aspekt pojave ugara, odnosno neo-brađenih oranica, *Geografski glasnik* 43 (1981): 95-108.

CRKVENČIĆ, Ivan – MALIĆ, Adolf, *Agrarna geografija*, Zagreb: Školska knjiga, 1988.

CURIĆ, Zoran – CURIĆ, Božica, Školski geografski leksikon, CD-ROM, Zagreb 2005.

DEFILIPPIS, Josip, Razvitak hrvatskog agrarnog krajolika, *Prostor iza – kako modernizacija mijenja hrvatsko selo*, ur. Maja Štambuk, Ivan Rogić, Anka Mišetić, Zagreb: Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“, 2002., 249-264.

FELDBAUER, Božidar (ur.), *Leksikon naselja Hrvatske*, Zagreb: Mozaik knjiga, 2004.

FRIGANOVIĆ, Mladen, Gravitacijske zone dnevne migracije u radne centre Hrvatske, *Geografski glasnik* 32 (1970): 89-99.

FRIGANOVIĆ, Mladen, *Demogeografija: stanovništvo svijeta*, Zagreb: Školska knjiga, 1987.

GALOVIĆ, Tomislav, *O Dubašnici i njezinim ljudima. Prinosi za povijest dubašljanskoga kraja na otoku Krku*, Rijeka: Općina Malinska-Dubašnica, Malinska – Izdavačka kuća Adamić, Rijeka – Povijesno društvo otoka Krka, Krk (*Krčki zbornik*, sv. 48., Posebno izdanje Povijesnog društva otoka Krka, sv. 42.), 2004.

JAKOMINIĆ-TURK, Marija – TURK, Hrvoje, *Od Miholjica do Sv. Vida*, Sv. Vid: Mjesna zajednica Sv. Vid-Miholjice i Župni ured Sv. Vid, 1990.

KAYSER, Bertrand, Subversion des villages français, *Etudes rurales* 93-94 (1984), 295-324.

KLEMENČIĆ, Mladen, *Historijsko-geografska osnova regionalnog poimanja i demografskih promjena Žumberka*, magistarski rad, Zagreb: Geografski odsjek PMF-a, 1989.

LAJIĆ, Ivan, *Kvarnerski otoci: demografski razvoj i povijesne mijene*, Zagreb: Institut za migracije i narodnosti, 2006.

LAY, Vladimir, Teorijske, društvene i političke neprilike s periferijom, *Duge sjene periferije*, ur. Maja Štambuk i Ivan Rogić, Zagreb: Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“, 1998., 15-40.

LAY, Vladimir, Prilozi osmišljavanju usmjeravanja razvitka ruralnih prostora Hrvatske na osnovama ekološke i gospodarske održivosti, *Prostor iza – kako modernizacija mijenja hrvatsko selo*, ur. Maja Štambuk, Ivan Rogić, Anka Mišetić, Zagreb: Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“, 2002., 289-304.

LUKIĆ, Aleksandar – PRELOGOVIĆ, Vedran – PEJNOVIĆ, Dane, Suburbanizacija i kvaliteta življenja u zagrebačkom zelenom prstenu – primjer Općine Bistra, *Hrvatski geografski glasnik* 67 (2005) 2: 85-106.

MAGAŠ, Damir – FARIČIĆ, Josip, Problemi suvremene socio-geografske preobrazbe otoka Oliba, *Geoadria* 7 (2002) 2: 35-62.

MALIĆ, Adolf, *Centralne funkcije i prometne veze naselja Središnje Hrvatske*, Zagreb: Geografsko društvo Hrvatske, 1981.

MALIĆ, Adolf, Regionalne razlike i promjene površina kategorija iskorištavanja poljoprivrednog zemljišta SR Hrvatske, *Geografski glasnik* 45 (1983), 55-73.

MARINOVIĆ-UZELAC, Ante, Morfološki tipovi hrvatskog sela, *Prostor iza – kako modernizacija mijenja hrvatsko selo*, ur. Maja Štambuk, Ivan Rogić, Anka Mišetić, Zagreb: Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“, 2002., 131-153.

MATAS, Mate, Banovina: demografski razvoj i problemi nerazvijenog dijela Hrvatske, *Hrvatski geografski glasnik* 66 (2004) 2: 47-68.

MATICKA, Marijan, Povijesne okolnosti evolucije seljačkog posjeda u Hrvatskoj u XX. stoljeću, *Prostor iza – kako modernizacija mijenja hrvatsko selo*, ur. Maja Štambuk, Ivan Rogić, Anka Mišetić, Zagreb: Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“, 2002., 177-195.

NEJAŠMIĆ, Ivo, *Depopulacija u Hrvatskoj – korijeni, stanje, izgledi*, Zagreb: Nakladni zavod Globus i Institut za migracije i narodnost Sveučilišta u Zagrebu, 1991.a

NEJAŠMIĆ, Ivo, Moguća revitalizacija sociodemografski depresivnih područja Hrvatske, *Sociologija sela* 29 (1991b) 1-4: 11-24.

NEJAŠMIĆ, Ivo, *Demogeografija – stanovništvo u prostornim odnosima i procesima*, Zagreb: Školska knjiga, 2005.

NOVOSEL-ŽIC, Petrica, *Otok Krk – od trajekta do mosta (socijalno-geografska transformacija)*, Krk – Zagreb: Povijesno društvo otoka Krka (*Krčki zbornik*, sv. 18. Posebno izdanje, sv. 11) i Savez geografskih društava Hrvatske, 1987.

OPAČIĆ, Vuk Tvrtko, Vikendice na otoku Krku – prostorni raspored i strukturna obilježja vlasnika, *Geoadria* 13 (2008) 1: 41-80.

OSREČKI, Boris, *Reljef crikveničko-novovinodolskog primorja i otoka Krka i njegov utjecaj na razvoj turizma*, magistarski rad, Zagreb: Geografski odsjek PMF-a, 1992.

PEJNOVIĆ, Dane, Socijalno prestrukturiranje poljoprivrednog stanovništva Like kao pokazatelj deagrarizacije, *Geografski glasnik* 40 (1978): 89-108.

PEJNOVIĆ, Dane, *Srednja Lika – socijalnogeografska transformacija*, Gospić: Centar za kulturu – Muzej Like, 1984.

PEJNOVIĆ, Dane, Depopulacija županija i disparitet u regionalnom razvoju Hrvatske, *Društvena istraživanja* 72-73 (2004) 4-5: 701-726.

RADIĆ, Milan (st.), *Malinska*, Krk – Malinska: Povijesno društvo otoka Krka (*Krčki zbornik*, sv. 13. Posebno izdanje, sv. 6) i Turističko društvo Malinska, 1984.

RADIĆ, Milan (st.), Malinska kao turističko mjesto, *Počeci i razvoj turizma na otoku Krku. Knjiga 2*, Krk: Povijesno društvo otoka Krka (*Krčki zbornik*, sv. 29. Posebno izdanje, sv. 23) i Turistička zajednica općine Krk, 1994., 156-179.

RUPPERT, Karl – SCHAFFER, Franz – MAIER, Jörg – PAESLER, Reinhard, *Socijalna geografija*, Zagreb: Školska knjiga, 1981.

ŠTAMBUK, Maja, Društvene mijene ruralnog prostora Hrvatske, *Sociologija sela* 29 (1991) 1-4 [111-114]: 1-10.

ŠTAMBUK, Maja, Selo i modernizacija: kratka povijest nesporazuma, *Prostor iza – kako modernizacija mijenja hrvatsko selo*, ur. Maja Štambuk, Ivan Rogić, Anka Mišetić, Zagreb: Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“, 2002., 9-28.

ŠUNDALIĆ, Antun, Evolucija seljačkog posjeda i njezin utjecaj na seoski okoliš, *Prostor iza – kako modernizacija mijenja hrvatsko selo*, ur. Maja Štambuk, Ivan Rogić, Anka Mišetić, Zagreb: Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“, 2002., 197-221.

TURK, Hrvoje, Položaj i prirodna osnova otoka Krka kao čimbenici turističkog razvoja, *Počeci i razvoj turizma na otoku Krku. Knjiga 2*, Krk: Povijesno društvo otoka Krka (*Krčki zbornik*, sv. 29. Posebno izdanje, sv. 23), Turistička zajednica općine Krk i Glosa d.o.o. Rijeka, 1994., 11-31.

TURK-ŠARIĆ, Helena, *Općina Malinska-Dubašnica. Uvjeti i značajke turističke valorizacije*, Malinska: Općina Malinska-Dubašnica (izvršni nakladnik Glosa d.o.o. Rijeka), 2002.

TURK-ŠARIĆ, Helena – TURK, Hrvoje, Pomorske veze i turistička valorizacija Malinske, *Pomorski zbornik – Annals of maritime studies /Rijeka/ XL/2002* (2003): 361-386.

VRESK, Milan, Neka obilježja urbanizacije SR Hrvatske 1981. godine, *Radovi (Geografski odjel PMF-a u Zagrebu)* 17-18/1982-1983 (1983): 39-53.

VRESK, Milan, Urbanizacija i polarizirani razvoj Hrvatske, *Zbornik radova Prvog hrvatskog geografskog kongresa*, ur. Zlatko Pepeonik, Zagreb: Hrvatsko geografsko društvo, 1991., 66-73.

VRESK, Milan, Gravitacijsko područje dnevnih migracija Zagreba 1991. godine, *Geografski glasnik* 56 (1994): 53-67.

ZUPANC, Ivan, Demografski razvoj Istre od 1945. do 2001., *Hrvatski geografski glasnik* 66 (2004) 1: 67-102.

ŽUPANČIĆ, Milan, Seoska modernizacija i tranzicija, *Sociologija sela* 36 (1998) 1-4: 53-66.

ŽUPANČIĆ, Milan – MATAGA, Željko, *Projekt organizacije sustava za ruralni razvoj – prijedlog* (2003.) – <http://www.hzs.hr/pprojekti.htm> (22. XI. 2007.)

Ivan KIRINČIĆ

Socio-geographical transformation of the Municipality Malinska-Dubašnica (Part II)

Summary

This summary thesis analyses socio-geographical transformation of the Malinska-Dubašnica Municipality in the second half of the 20th century. A transformation of an area happens as a consequence of general development (social and economical progress), transformation from traditional, rural to modern industrial society. In Croatia these processes are happening in conditions of polarized development, in which urban based industrialisation stimulates development of cities, and stops the development of rural areas. These areas have partly deteriorated, but some show signs of gradual development, such as municipality Malinska-Dubašnica. Results have shown spatial unevenness of transformation at municipality level characterised by more intensive deagrarization and urbanization in easily accesible and more intensive deruralization in peripheral settlements. Tourism is one of the major factor of transformation in recent times. All these processes combined have caused great demographic and physiognomic changes. In the last several decades the population has permanent growth, transport and housing infrastructure are modernised and agrarian landscape is neglected inspot. The trend of further development of the municipality depends on further development of tourism, but also on activities outside of tourism, depending on trends within the Rijeka area which the municipality is part of.

Keywords: deagrarization, deruralization, Malinska-Dubašnica Municipality, rural area, socio-geographic transformation, urbanization.